niſi remiget̄ in ꝯ̄rīū ſic aīa ex corruptione carnis ⁊ ꝓnita te ad malū ꝯtinuo deſcēdit a pfectione niſi conet̄ in ꝯ̄rīū
v ¶ Exhortamini. in inuicē q̄ntū ad bonitatē affectus.
x ¶ Idē ſapite. q̄ntū ad illuminationē intellect⁹: ſicut eñ mēbra mutuo ſe iuuāt nāliter ꝑ colligationē nature: ſic fideles ꝑ colligātiā charitat̄ debēt mutuo ſe iuuare.
y ¶ Pacez habete. quā xp̄s hereditarie vob ꝯſeruādā reliquit. Ioh. xiiij. ca. Pacē meā do vob.
z ¶ Et de⁹ pac̄. i. dator ⁊ amator pacis.
a ¶ Et dilectionis. q̄ꝛ charitas cōcomitat̄ verā pacē: eo ꝙ ꝑ charitatē de⁹ ē in homine ⁊ ipe i eo.
b ¶ Erit vobiſcū. ꝑ grāz in p̄nti ⁊ glīaz ī futuro.
c ¶ Salutate. Hic vltimo ponit eoꝝ ſalutationē dicēs. Salutate inuicē i oſculo ſctō. oſculū eñ eſt ſignū vnitat̄: fideles aūt debēt eē vniti charitate: ꝓpt̄ qd̄ oſculū h⁹ vnitatis ſignū dicit̄ ſanctū ad excludendū oſculū libidinoſuz qd̄ vnit ad imūdiciaz: ex h̄ aūt ap̄li dicto inoleuit ꝯſuetudo i eccl̄ia dandi pacis oſculū i miſſa
d ¶ Salutāt vos oēs ſcti. q̄ꝛ ꝑ eoꝝ deſideria de vr̄a ſalute cōicant̄ vobis eoꝝ merita ꝯ̄n̄r impc̄at̄ eis plenitudinē bonoꝝ ſpūaliū. d. e ¶ Grā ꝑ quā fit pctōꝝ remiſſio.
f ¶ Dn̄i nr̄i ihū. i. q̄ attribuit̄ xp̄o: Ioh. j. Grā ⁊ veritas ꝑ ihm̄ xp̄m. g ¶ Et charitas. q̄ vnit deo. h ¶ Dei. ſ. p̄ris qui ē erga nos ṗncipiū amoris: Ioh. iij. Sic de⁹ dilexit mundū vt filiū ſuū vnigenitū daret ⁊c. i ¶ Et cōicatio ſctiſpūs. q̄ꝛ per ipm̄ fit cōicatio oīm donoꝝ in eccl̄ia dei. Sit cū omnib⁹ vobis. Amen.

v x exhortamini idem ſapite.
y z Pacem habete ⁊ de⁹ pa-
a b cis ⁊ dilectionis erit vo-
c biſcū. Salutate inuicez in
d oſculo ſancto. Salutant
e vos omnes ſancti. Gratia
f g dn̄i noſtri ihū xp̄i ⁊ chari-
h i tas dei ⁊ cōicatio ſctiſpūs
ſit cum omnibus vobis.
Amen.

¶ Explicit ep̄la Pauli ad corinthios ſecunda.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Galathas.

Galathe ſunt greci. Hi verbū veritatis primū ab ap̄lo acceperunt: ſed poſt diſceſſum ei⁹ tentati ſunt a falſis apoſtolis vt in legem ⁊ circūciſionē verterent̄. Hos apoſtolus reuocat ad fidez veritat̄: ſcribēs eis ab epheſo.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit ep̄la Pauli ad Galathas. ¶ Cap̄. j.

a b c d Paulus ap̄lus nō
ab hominib⁹ neq̄z
e per hoiem ſed per
f ihm̄ xp̄m ⁊ deum
g patrem qui ſuſci-
h tauit eum a mortuis ⁊ qui
mecuz ſunt omnes fratres
i k eccleſijs galathie. Gratia
l m vobis ⁊ pax a deo patre
n noſtro ⁊ domino ieſu xp̄o
o qui dedit ſemetipſum pro
p peccatis noſtris vt eripe-
ret nos de preſenti ſeculo
q nequam ſc̄m voluntatē dei
q ⁊ patris noſtri cui eſt glo-
r ria in ſecula ſeculoꝝ amen
s Miror ꝙ ſic tā cito trāſfe-
t rimini ab eo qui vos vo-
v cauit in gratiam chriſti in
x aliud euangeliū quod non
y z eſt aliud niſi ſūt aliqui qui
a vos conturbant ⁊ volunt
conuertere euangeliū xp̄i.

¶ Poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper ep̄las pauli ad Corinthios finit. ¶ Cap̄l̄m. j.

¶ Incipit poſtilla ſuꝑ ep̄lam pauli ad Galathas.

Paulus ap̄ls. Hec ep̄la ad galathas i tres diuidit̄ ꝑtes. ſ. in ſalutationē ⁊ ꝓſecutionē q̄ icipit: ibi. Miror. ⁊ cōfirmationē: ibi. Videte q̄libus lr̄is ꝓpe finē ep̄le. Circa primū ponunt̄ ꝑ ꝑſone ſalutātes cū dicit. a ¶ Paul⁹. q̄ vocat⁹ fuit ſaulus: act̄. viij. ⁊ rō mutationis huius nois poſita fuit Ro. j. ꝓ oib⁹ alijs ap̄lis. b ¶ Ap̄ls. officio. c ¶ Nō ab hoib⁹. ꝯſtitut⁹ in ipo: act̄. xiij. Dixit ſpūſſanct⁹. ſegregate m̄i Barnabā ⁊ ſaulū in op⁹ ad qd̄ aſſūpſi eos. d ¶ Neq̄z ꝑ hoiem. ſ. purū. e ¶ Sz ꝑ ihm̄ xp̄m deū verū ⁊ hoiem. f ¶ Et deū patrē. Indiuiſa. n. ſūt opa trinitat̄. ⁊ due ꝑſone exṗmunt̄. ſ. pr̄ ⁊ fili⁹. ⁊ ſubintelligit̄ ſpūſſanct⁹ q̄ tacet̄ hic: q̄ꝛ ſufficient̄ exṗmit̄: act̄. xiij. vt dictū eſt. vbi agit̄ de inſtitutione pauli i ap̄latū p̄ri⁹ tñ vocat⁹ fuerat ad fidem g ¶ Qui ſuſ. eū a mor. qd̄ exṗmit ap̄ls ad oñdū dignitatē inſtitutionis ſue. alij. n. ap̄li inſtituti fuerūt a xp̄o adhuc exñte i corꝑe mortali. paul⁹ aūt ab eo imortalitatē corꝑis aſſecuto ⁊ ad p̄ris dexterā ꝯſtituto. qd̄ exṗmit ap̄lus ꝓpt̄ falſos ap̄los q̄ doctrinā ei⁹ dānare nitebant̄ eo ꝙ nō fuerat cū xp̄o corꝑalit̄ ſicut ⁊ alij ap̄li. h ¶ Et qui mecum ſunt frēs. vr̄am ſalutē deſiderātes ⁊ de vr̄a ſubuerſione dolentes. i ¶ Eccleſijs galathie. Hic ſcd̄o ponunt̄ ꝑſone ſalutate cū dr̄. Eccleſijs galathie. i. fidelib⁹ in illa terra habitātib⁹. eſt. n. galathia q̄daz regio grecie. anno. n. artaxerſis reḡ. xvij. ſenones galli duce brēnio italiā inuaſerūt ⁊ romā ceperūt excepto capitolio. de cuius obſidiōe receſſerūt: accepto pro receſſu magno ṗcio. quos rex bithynie habēs guerrā importabilē ſibi vocauit in ſuuz auxiliū. ⁊ habita victoria partiti ſūt cū eo regnū: ⁊ illā ꝑtez q̄ ceſſit eis vocauit gallogreciaz: q̄ poſtea vocata eſt galathia. k ¶ Grā vob. Hic tercio ponunt̄ optata bona cū dr̄. Grā vob in p̄nti. l ¶ Et pax. in futuro beatitudo. n. futura bn̄ noiat̄ pax: q̄ꝛ q̄etat totalit̄ appetitū. m ¶ A deo p̄re nr̄o. i. a tota trinitate. n ¶ Et dn̄o nr̄o ihū xp̄o deitas. n. q̄ eſt vna in trib⁹ ꝑſonis eſt grē ⁊ glīe cā efficiēs ṗncipalis. humanitas vō xp̄i cā inſtr̄alis cōiūcta i ꝑſona filij. o ¶ Qui dedit ſemetipm̄ ꝓ pctis nr̄is. ex maxia eñ charitate ad nos ⁊ obediētia ad p̄rem ſeipm̄ obtulit ad mortē. p ¶ Vt eriperet nos de p̄nti ſeculo nequam. trāſferēdo nos ad glīaz. dr̄ aūt p̄ns ſeculū nequā nō ꝓpt̄ creatā ſubam: ſ ꝓpter mala q̄ fiūt in h̄ ſeculo: ſicut dicit̄ Ephe. v. Dies mali ſunt. i. dicunt̄ ꝓpter mala q̄ in eis fiūt q ¶ Scd̄m volūtatē dei. id̄ dicit ſal. Ioh. vj. Deſcēdi de celo nō vt faciā volūtatē meā ſ volūtatē ei⁹ q̄ miſit me. q ¶ Cui eſt glīa. ex redēptione nr̄a. ſc̄m ꝙ dr̄ phil̄. ij. c. Humiliauit ſeipm̄ fact⁹ obediēs vſq̄z ad mortē: mortē autem crucis: ꝓpter. qd̄ ⁊ de⁹ exaltauit illū: ⁊ dedit illi nomē qd̄ eſt ſuꝑ oē nomē ⁊c. ꝑ paſſionē eñ ſuā meruit glīaz corꝑis ⁊ exaltationē ſui nois. r ¶ In ſecula ſcl̄oꝝ. i. eternaliter. s ¶ Miror. Hic ꝯ̄n̄r ponit̄ ep̄le ꝓſecutio. Circa qd̄ ſciendū ꝙ galathe receperūt fidē xp̄i ad p̄dicationē ap̄li: ſ p⁹ ei⁹ diſceſſum ab eis ſubuerſi fuerūt a falſis ap̄lis: dicētes ꝙ neceſſe erat eis ad ſalutez circūcidi ⁊ legalia obſeruare cū euāgelio xp̄i qd̄ eſt erroneū. ꝓpter qd̄ ap̄ls in hac ep̄la hūc errorē intēdit eliminare. Et diuidit̄ in tres ꝑtes: q̄ꝛ p̄ ꝯ̄ ſeminātes hunc errorē fert ſuam ſñiam. ſcd̄o declarat eā eſſe iuſtā: ibi: notū. tercio inducit ad eius obſeruantiā ca. v. prima adhuc in tres: q̄ꝛ ṗmo circa hanc ſñiam ponitur motiua rō. ſcd̄o ſñie latio: ibi. Sed lz. tercio tacite qōnis ſolutio: ibi. Nō eñ. Rō eñ motiua ſcribēdi hāc epiſtolā fuit ſubuerſio gelatharū ꝑ falſos ap̄los. de quo admirās dicit. s ¶ Miror ꝙ ſic tā cito trāſferimini ab eo. i. a deo. t ¶ Qui vos vo. in grām xp̄i. ꝑ p̄dicationē meā. v ¶ In aliud euāgeliū. i. i aliā doctrinā falſam. id̄ ſubdit̄. x ¶ Quod nō eſt aliud. q̄ꝛ falſum ⁊ nō ens ꝯuertunt̄ ſicut verū ⁊ ens. legalia. n. ceſſauerūt in paſſiōe xp̄i: ita ꝙ extūc fuerunt mortua. y ¶ Niſi ſūt aliq̄. ſ. falſi ap̄li. z ¶ Qui vos ꝯturbāt ꝑſuadētes ꝙ nō poteſt̄ ſaluari abſq̄z legaliū obſ̄uatiōe qd̄ erat durū ꝯuerſis ex gētilitate. a ¶ Et vo.

ꝯuer. euã. xp̃i. in ſeruitutẽ legis moſaice. b Sed licet Hic ꝯñr fert ſuã ſñiaʒ dicẽs. Sʒ lʒ nos. q. d. nõ ſolũ falſi apl'i nõ ſũt in h̃ audiẽdi: ſ; neq; etiã veri apl'i neq; angeli ſcti ſi h̃ ꝑdicarẽt. iõ dicit. b Sed lʒ nos. ſ. ego vel alij apl'i xp̃i. c Aut angelus de celo. i. angelus ſanct⁹. d Euãgelizet vo. ꝑterq; qđ euãgelizauim⁹. Et dicit. ꝑter ⁊c. i. aliud detrahẽs vos a veritate euangelij quã vobis ꝑdicaui: ⁊ nõ dicit plus q̃ ꝑdicauim⁹: qꝛ bene poterãt alia ꝑdicari q̃ facerẽt ad declarationẽ veritatis euãgelij. e Anathema ſit. i. ſeꝑat⁹ a cõicatiõe dei ⁊ ſctõrũ. Circa qđ ſciẽduʒ q̧ aliq̃ ꝓpoſitio conditionalis põt eẽ vera cui⁹ tñ vtraq; ꝑs eſt falſa aut impoſſibilis: ſicut eſt iſta: ſi hõ volat hõ habet alas: que eſt vera: ⁊ tñ hoiem volare ⁊ alas hr̃e falſa eſt: ſic eſt in ꝓpoſito de verbo apl'i. nã apl'i veri erãt in gr̃a cõfirmati ⁊ adhuc magl' angeli ſancti: ꝓpter qđ de vtriſq; falſuʒ eſt ⁊ impoſſibile q̧ ꝑdicarẽt cõtra veritatẽ euãgelij: ⁊ q̧ eſſent anathematizati ⁊ tñ ꝯditionalis eſt vera ſ. ſi hoc facerent: eſſent anathematizandi. f Sicut ꝑdixi ⁊ nũc iterũ dico: ſi quis vobis. repetitio eſt eiuſdẽ ſñie ad maiorẽ aſſertionem. a Modo em̃. Hic ꝯñr rñdet cuidaʒ tacite qõni. qꝛ poſſet quis q̃rere q̃re ſententiat ita dure: ⁊ rñdet q̧ hec eſt: qꝛ non querit hoibus placere ſed deo. d. a Modo em̃. ho. ſua. i. ad honorẽ hoim vel dei ⁊ q̧ querat honorẽ dei oñdit. d. b An q̃. ho. pla. q. d. ñ ſ; hoc intelligẽdũ eſt in his q̃ eẽnt ꝯ bñplacitũ dñi: iõ ſubdit. c Si adhuc hoib⁹ placerẽ. ſ. in malis. Chriſti ſu⁹ nõ eſſem. d Notũ. Hic ꝯñr oñdit ꝑdictã ſñiam eſſe iuſtã. ⁊ h̃ oſtẽdit dupliciť. ꝑ⁹ ex ꝑfectione legis euãgelice. ſecundo ex imperfectione legis moſaice. ca. iij. Prima adhuc in duas quia primo oſtẽdit doctrinã quã ꝑdicauit. ſ. euãgelicã eſſe auctenticã ⁊ perfectã. ſecundo infert cõcluſionẽ intentã: ibi. Nos natura. Circa primũ facit talem rõnem. Illa doctrina eſt autentica ⁊ ꝑfecta que eſt a deo inſpirata: a principalibus apl'is diſcuſſa: a falſis apl'is impugnata: ⁊ tñ ſtetit imobilis ⁊ poſt impugnationẽ ab eccleſia approbata: ⁊ in ſua ſinceritate ⁊ claritate repoſita: ſ; euãgelica doctrina quã ꝑdicaui eſt hmõi. igiť ⁊c. maiorẽ hui⁹ rõnis ſupponit tãq; manifeſte verã. minorẽ declarat per ſingulas ꝑtes ꝓcedendo que patebũt ꝓſequẽdo primo hic declarat primã partem minoris. ſ. q̧ doctrinã quã predicauit ſit a deo inſpirata. Et diuidiť in duas: qꝛ primo ponit intentum. ſecundo manifeſtat ꝓpoſitũ: ibi. audiſtis. Circa primũ dicit. d Notum enim vobis facio fratres euãgeliũ quod euãgelizatũ eſt a me. quia non ſm hominẽ. i. factũ ſm adinuẽtionẽ humanã. e Neq; em̃ ego ab hoie accepi illud. i. ab alijs apl'is qui cum xp̃o fuerũt corporaliť addiſcẽdo. f Sed ꝑ reuelationẽ ih̃u xp̃i imediate factã mihi. g Audiſtis. Hic conſequenť

b
c Sed lʒ nos aut angel⁹ de
d celo euãgelizet vob ꝑterq̃
qđ euangelizauim⁹ vobis
e
f anathema ſit. Sicut ꝑdixi
⁊ nunc iterũ dico. ſi q̇s vo
bis euãgelizauerit ꝑter id
qđ accepiſtiſ anathema ſit
a Modo em̃ hoib⁹ ſuadeo:
b an deo. An q̃ro hoib⁹ pla
c cere. Si adhuc hoib⁹ pla
cerẽ xp̃i ſeruus non eſſem.
d Notũ em̃ vobis facio frẽs
euãgeliũ qđ euãgelizatũ ẽ
a me: qꝛ nõ eſt ſm hoiem.
e Neq; em̃ ego ab hoie acce
f pi illud: neq; didici ſed ꝑ
g reuelationẽ ih̃u xp̃i. Audi
ſtis em̃ cõuerſationẽ meã
aliq̃n i iudaiſmo: qm̃ ſupra
moduʒ ꝑſequebar eccl'iam
dei ⁊ expugnabã illã: ⁊ ꝓ
ficiebã in iudaiſmo ſupra
multos coetaneos meos i
h genere meo abũdãti⁹ emu
i lator exñs paternarũ mea
k rũ traditionũ. Cũ aũt pla
l cuit ei q̇ me ſegregauit ex
vtero matris mee ⁊ voca
uit ꝑ grãm ſuam vt reuela
ret filiũ ſuũ in me vt euan
m gelizarẽ illũ i gẽtibus cõti
nuo non acquieui carni ⁊
n ſanguini. Neq; veni hiero
ſolymã ad anteceſſoreſ me
o os apl'os ſ; abij in arabiaʒ
p ⁊ iteꝝ reuerſus ſum dama
q ſcum. Deinde poſt annos
tres veni hieroſolymã vi
r dere petrũ ⁊ mãſi apud eũ
s diebus q̇ndecim. Alium
aũt apl'oꝝ vidi neminẽ niſi
t
v iacobum fratrem domini.
x Que aũt ſcribo vobiſ ecce
coraʒ deo qꝛ non mentior
y Deinde veni in ꝑtes ſyrie
z ⁊ cilicie. Erã aũt ignot⁹ fa
cie eccleſijs iudee q̃ erant
in xp̃o. Tm̃ aũt auditũ hẽ
bãt qm̃ q̇ ꝑſeq̃bať nos ali
q̃n nũc euangelizat fidem
quã aliq̃n expugnabat: ⁊ i
me clarificabãt deum.

manifeſtat propoſitũ. ⁊ oſtendit primo q̧ nõ habuit per viam humanã ante ſuam conuerſionẽ. ſecundo q̧ neq; etiam poſt ipſam: ibi: Cum autem. Primũ aũt manifeſtat per hoc q̧ ante cõuerſionẽ ſuam inq̃tum poterat perſequebať euangelicam doctrinã ⁊ obſeruatores eius. Ex quo patet q̧ tũc nõ ſtuduit eã ad inſtruenduʒ alios nec ad diſcendũ eã ab alijs ⁊ iſta erãt nota illis quib⁹ ſcribebat: iõ dicit. audiſtis em̃ ⁊c ⁊ pʒ lr̃a vſq; ibi. h Emulator exñs i. zelator. i Paternarũ me. tra. tũc autẽ apud iudeos erãt aliq̃ tradita patribus a moyſe. ſ. q̃ ſcripta ſunt i lege. ⁊ aliqua erant tradita a patrib⁹ alijs minorib⁹ que vocabanť traditiones ſenioꝝ: vt pʒ Math. xv. ca. Et ambarũ traditionũ erat apl's zelator añ ſuã cõuerſionẽ. k Cũ aũt. hic ꝯñr oſtẽdit q̧ nec p⁹ cõuerſionẽ ſuam habuit ꝑ viã humanã qꝛ ſtatiʒ iuit ad ꝑdicãdũ gentilib⁹ fideʒ catholicã ꝑ tres annos anteq; videret apl'os vel alios diſcipulos qui poſſent eũ docere de fide catholica. ⁊ hoc eſt qđ dicit. k Cum aũt pla. ei. vocatio em̃ ſua euidenter fuit ex diuino placito qꝛ fidẽ xp̃i ꝑſequebať actualiter qñ fuit vocatus: vt patet act. ix. l Qui me ſegregauit ex vtero matris mee. i. de medio ſynagoge. m Cõtinuo nõ acquieui carni ⁊ ſanguini. i. ad iudeos de q̊ꝝ ſanguine ego ſum nõ acceſſi. n Neq; veni hieroſolymã. vbi erãt apl'i ⁊ alij diſcipuli in lege euãgelica inſtructi. o Sed abij i arabiã ad ꝑdicanduʒ gentilibus legẽ euãgelicã ad quod erã vocatus vt ꝑmittiť: vt euãgelizarẽ illũ in gentib⁹. ꝑdicatio aũt ꝑſupponit noticiã. ex quo patet q̧ apl's habuit noticiã euãgelij. nõ per doctrinã hois: ſed ꝑ reuelationeʒ ih̃u xp̃i: quia nõ eſt mediũ: quia ſi habuiſſet etiã ꝑ miſteriũ angelicũ adhuc ſequiť q̧ hoc fuiſſet a xp̃o principaliť p Et iterũ reuerſus ſum damaſcũ. vbi primo diſputauerat ꝯtra iudeos. q Deinde poſt ãnos tres ⁊c. i. poſtq; tribus annis ꝑdicaueram. ⁊ ſic non habui noticiam euãgelij a petro. r Et manſi apud eum dieb⁹ quindecim q. d. ſi indiguiſſem ab eo doceri: tamen in tam paruo tp̃e non potuiſſet me docere veritatem euangelij. s Aliũ autem apoſtolorum vidi neminem: a quibus poſſem doceri. t Niſi iacobum. ſ. illa vice: quia poſtea vidit iohannem: vt habeť infra eodem ca. v Fratrem domini. hoc dicit ad differentiam alterius iacobi qui fuit frater iohannis. diciť autem iſte frater dñi: quia erat ſibi valde ſimilis in facie ⁊ in omnibus lineamentis corporis. x Que autem ſcribo vobis ⁊c. in hoc per iuramentum aſſerit etiam predicta. y Deinde veni in partes ſyrie ⁊ cilicie. ad predicandum gentilibus. z Eram autem ignotus facie eccleſijs iudee. i. que erãt in iudea ⁊ dicit Facie. quia notus erat eis per famam: vt patet ex littera ſequenti.

a Deinde poſt ¶ Ca.ij.
annos q̃tuordeciꝫ ite
b rum aſcēdi hieroſoly
mā cū barnaba: aſſumpto
c ⁊ tyto Aſcēdi aūt ſᷓm reue
d latione ⁊ contuli cuꝫ illis
euāgeliū qḋ p̄dico in gen-
e f tibus. Seorſuꝫ aūt his q̇
g videbant aliq̇d eſſe ne for
te in vacuū currerē aut cu-
h curriſſem. Sed neq; tytus
i qui mecū erat cū eſſet gēti-
k lis ꝯpulſus eſt circūcidi ſꝫ
ꝓpter ſubintroductos fal
l ſos frēs: qui ſubintroierūt
m explorare libertatē noſtrā
n quaꝫ hēmus in xp̄o ih̄u vt
nos in ſeruitutē redigerēt
o Quibꝰ neq; ad horā ceſſi-
p mus ſubiectioni vt ỽitas
q euāgelij ꝑmaneat apḋ vos
r Ab his aūt q̇ videbant eē
s aliq̇d q̃les aliqñ fuerit ni-
t v hil mea intereſt Deꝰ eñ ꝑ
x ſonā hoīs nō accipit. Mi
hi eñ q̇ videbant eē aliq̇d
y z nihil cōtulerūt ſed ecōtra
a cū vidiſſent ꝙ creditū eſt
b mihi euāgeliū p̄putij ſicut
c ⁊ petro circūciſionis. qui
eñ opatꝰ eſt petro in apl'a-
tū circūciſionis: opatꝰ ē ⁊
d mihi int̃ gētes ⁊ cū cogno
uiſſent grām q̄ data eſt mi-
d e hi iacobus ⁊ cephas ⁊ io-
f hānes q̇ videbant colūne
eſſe: dextras dederūt mihi
⁊ barnabe ſocietat' vt nos
int̃ gentes: ipi aūt in circū
g h ciſionē: tm̄ vt paupeꝝ me-
i mores eſſemꝰ. Qḋ etiā ſo
licitus fui hoc ipſuꝫ facere.
k Cū aūt veniſſet petrus an
tiochiā: in faciē ei reſtiti:
qꝛ rep̄hēſibilis erat. Priꝰ
eñ ꝙ veniret quidā a iaco
bo cū gētibus edebat. Cū
aūt veniſſent ſubtrahebat
l ⁊ ſegregabat ſe timēs eos
m qui ex circūciſiōe erāt. Et
ſimulationi eiꝰ cōſenſerūt
ceteri iudei: ita vt ⁊ barna
bas duceret ab eis in illaꝫ
ſimulationē. Sed cum vi-
diſſem ꝙ nō recte ambula
rent ad veritatem euange
n lij: dixi cephe corā oībus.
o Si tu cū iudeus ſis: genti
lit̃ viuis ⁊ nō iudaice quo-
p mō gētes cogis iudaizare

Deinde. Hic ꝯñr declarat ſc̄da ꝑs p̄dicte ¶ Cap.ij. d minoris.ſ.ꝙ doctrina a paulo p̄dicata fuit cū principalibꝰ apl'is diſcuſſa ⁊ approbata. ⁊ h̄ eſt qḋ dicit a ¶ Deinde poſt annos q̃tuordecim itez.ſ. a cōuerſione ſua. b ¶ Aſcēdi hieroſolymā nō ex curioſitate vel leuitate. ideo ſequit. c ¶ Aſcendi aūt ſᷓm reuelationem.ſ. dñi ad declaratione ỽitatis euangelij: iō ſequit. d ¶ Et cōtuli cū illis euangeliū: ⁊ ꝯñr oñdit cum q̇bus contulerit.d. e ¶ Seorſum autez ſ.ad ptē. f ¶ His qui videbant aliq̇d eſſe.q.dicat. nō cōtuli coraꝫ cōmunitate cuiꝰ maior pars eſt ſimpliciū. ſed cuꝫ illis tm̄ qui erāt principales ⁊ a deo inſtructi.ſ. cū petro iacobo ⁊ iohanne: vt h̄r infra eodem ca. g ¶ Ne forte in vacuū currerē aut cucurriſſem. ꝑ ly forte nō intelligit ꝙ apl's dubitaret ſe aliq̄ minꝰ vera vel dubia p̄dicaſſe: quia ꝑ reuelationē dei erat certꝰ in veritate p̄dicationis ſue: ſed ly forte refert ad eſtimationē ſimpliciū q̇ poſſent de hoc dubitare niſi cū principalibus apl'is hoc contuliſſet. h ¶ Sed neq; ty. Hic declaratur tercia ꝑs p̄dicte minoris.ſ. ꝙ doctrina ab apl'o predicata ſteterit imobilis ꝙuis fuerit a falſis apl'is impugnata quia conabant inducere gētiles ad obſeruādū legalia quod oſtendit ꝑ hoc ꝙ tytus gentilis veniens cū paulo hieroſolymā nō fuit cōpulſus a veris apl'is circūcidi: cui cōicauerūt ſicut paulo ꝙuis ad eius circūciſionē niterent falſi apl'i. ⁊ hoc eſt quod dicit. h ¶ Sed neq; ty. ⁊c̄. cum eſſet gentilis natione ex vtroq; parente. i ¶ Compulſus eſt cir. a veris apl'is. ſed indifferenter cōicauerūt ei ſicut ⁊ mihi: vnde ⁊ petrus ſatis cito poſt aſcēſionē xp̄i cōicauit cornelio centurioni ⁊ alijs incircūciſis qui erāt cū eo indifferent ſicut cū iudeis: vt h̄r act.x. ⁊.xj. k ¶ Sꝫ ꝓpt ſubintroductos ⁊c̄.q.d. nō reſtiti veris apl'is noletibꝰ tytū circūcidi: ſꝫ falſis apl'is ad h̄ conātibꝰ. l ¶ Qui ſubintroierūt. nō vocati a ver' apl'is: ſꝫ fallacit̃ ſub titulo fidei intrauerunt ſocietatē fideliū: ad explorādū qualiter poſſent fidē impugnare. iō ſubdit. m ¶ Libertatē nr̄am. qꝛ ꝑ xp̄m liberati ſumꝰ a iugo legis n ¶ Vt nos in ſeruitutē redigerēt. in obſeruatione legaliū: qḋ onus importabile eſt: vt dr̄ act.xv. o ¶ Quibus neq; ad horā ceſſimꝰ.i. in ſubiectione legaliū obſeruātiarū. p ¶ Vt veritas euāgelij. ꝑ quā euacuata fuerunt legalia. q ¶ Permaneat apud vos ſine admixtione veteris fermēti. r ¶ Ab his aūt. Cōſequent declarat quarta pars ſuprapoſite minoris.ſ. ꝙ doctrina pauli ꝑ principales apl'os in nullo fuit augmētata: ſꝫ magis ecōuerſo doctrina pauli valuit eis in tp̄ali ſubſidio: iō dicit. r ¶ Ab his aūt qui videbant eē aliq̇d.ſ. petro iacobo ⁊ iohanne: ſupple nihil accepi. s ¶ Quales aliqñ fuerūt.ſ. ante vocationē ſuā a xp̄o. tūc eñ fuerūt paupes illiterati ⁊ ſimplices: ſicut pꝫ ex euāgelio. paulꝰ aut ante vocationē ſuā fuit inſtructꝰ in lege ⁊ ꝓphetis: ⁊ etiā potēs ⁊ nobilis. t ¶ Nihil mea intereſt.i. non eſt neceſſe talia referre: cuiꝰ cā ſubdit. v ¶ Deus eñ pſo.ho. nō accipit vocādo ad fideꝫ vel apl'atū: ꝓpt potētiā tp̄alē: nobilitatē generis vel ſciaꝫ ſed plures vocauit ſimplices ⁊ paupes lꝫ aliq̇s a principio litteratos vocauerit vt dictū eſt de paulo: ⁊ idem patet de nathanaele ⁊ nicodemo. x ¶ Mihi eñ qui videbantur eſſe aliq̇d.i. p̄ncipales apl'i. y ¶ Nihil cōtulerūt. in noticia euāgelij vl' ſubſidio tp̄ali. z ¶ Sꝫ econtra. cōtuli eis. quod poſtea mag' exprimit. a ¶ Cum vidiſſent ꝙ cre. eſt m̄ euā. p̄putij.i. officiū apl'atus ad p̄dicandū euāgeliū gētilibus. b ¶ Sicut ⁊ petro circūciſionis i. officiū apl'atus ad p̄dicādū iudeis. c ¶ Qui eñ opa. eſt ⁊c̄. ab eodē eñ vtq; vocatꝰ eſt ad fideꝫ ⁊ ad apl'atū. d ¶ Et cū cognouiſſent gratiā que data eſt mihi. h̄ aūt cognouerūt ꝑ donū linguarū ⁊ opationē miraculoꝝ ⁊ cetera dona ad apl'atū neceſſaria q̄ ita eminent erāt i paulo ſicut i iſtis. d ¶ Iacobꝰ frat dñi. e ¶ Et cephas i. petrꝰ. vt pꝫ Ioh̄.j. f ¶ Videbant colūne eē.i. p̄ncipales in eccl'ia iudeoꝝ. Dextras dede. m̄ ⁊c̄. modꝰ eſt cōfirmādi fedꝰ amicitie dādo mutuo manꝰ dextras. g ¶ Tm̄ ſ. rogauerūt nos. h ¶ Vt paupeꝝ mēores eſſemꝰ.i. fideliū in irl'm habitantiū: q̇ vēdit' poſſeſſionibꝰ p̄cia poſuerūt ad pedes apl'oꝝ abrenūciātes ꝓprietati: ꝓpter qḋ poſtea egētes indigebāt ꝑ alios credētes q̇ ſic ñ abrenūciabāt i bonis tp̄alibꝰ adiuuari. i ¶ Qḋ ēt ſoli. fui h̄ipꝫ facē ſic pꝫ i p̄cedētibꝰ epl'is. k ¶ Cū āt. h̄ ꝯñr ḋclarat vltia ꝑs p̄dicte mioris ſupraposite.ſ. ꝙ ỽitas euāgelica ꝑ paulū p̄dicata de ceſſatiōe legaliū i ſinceritate ſua repoſita fuit: ꝙuis petrꝰ p̄ncipal' apl's aliq̄ mō palliaſſet ꝯriū: ſegregādo ſe a cōione credētiū de gētilibꝰ eo ꝙ erāt icircūciſi: ne ſcādalizaret credētes de iudeis de q̄ rep̄hēdit eū manifeſte paulꝰ ad ḋclarationē euāgelice ỽitatis: ⁊ pꝫ ex dict' lr̄a paucis except' q̄ diſcutient. l ¶ Timēs eos.ſ. ſcādalizare. m ¶ Simulationi. cuiꝰ intellectꝰ poſtea explanabit mag' ad ỽitatē euāgelij i mō obſuādi legalia vt dicet pleniꝰ. n ¶ Corā oībꝰ. qꝛ defectꝰ erat publicꝰ o ¶ Si tu cū iu. ſis genti. ⁊ nō iud. vi.ſ. añ aduētū iudeoꝝ. p ¶ Gētes cogis iudaizare. nō imperio ſed facto: qꝛ ex modo ſe hñdi in legalibꝰ aliq̄ gentiles credebāt eoꝝ obſeruationē neceſſariā ad ſalutē. Ad maiorē tm̄ declarationem huius

ſitere ꝛ p̄cedētis ſciendū ꝙ Hiero. ꝛ Augn. videnť varia ſenſiſſe de legaliū ceſſatōne: maxime q̄ ad ceremonialia de q̄b⁹ ē hic ſermo Hiero. eñ diſtinxit duo tp̄a tm̄. vnuz añ paſſionē xp̄i i q̄ legalia hūerť vim obligatiuā ꝛ expiatiuā ſuo mō: aliud poſt paſſionē xp̄i in q̄ legalia ſm ip̄m ſtatim erāt mortifera ita ꝙ ſeruātes ea mortalitē peccarent Et ꝯñr hūit dicē ꝙ apoſtoli p⁹ paſſionez xp̄i nunq̄ȝ ſeruauerť ea ſm v̄itatē: ȝ ſolū q̄dā pia ſimulatōne ſcȝ ne ſcādalizarent cōuerſos de iudeis ꝛ alioꝝ ꝯuerſionem impedirēt. q̄ quidez ſimulatio nō ē ſic intelligēda ꝙ actus illos ſm rei v̄itatē nō facerēt: ȝ q2 nō faciebāt illos tanq̄ȝ legał ceremonias obſ̄uātes: ſicut ſi q̊s pelliculā mēbri viriľ abſcindēt nō cā circūciſionis ſeruāde ȝ ſanitatis recupande. Sed qm̄ indecēs vī ꝙ apľi ꝓpter ſcandalū occulrarēt ea q̄ ptinēt ad veritatē vite ꝛ doctrine. ꝛ ꝙ ſimulatiōe vterēt in his q̄ ptinēt ad ſalutē fideliū. iō ꝯueniēti⁹ diſtinxit Aug. tria tp̄a. vnum añ paſſionē xp̄i in q̄ legalia curſum ſuū hūerūt. aliud autē poſt diuulgationē euāgeliĳ in q̄ legalia ſunt mortua et mōtifera. tertiū ē tp̄s mediū. ſ. a paſſiōe xp̄i vſq̄ȝ ad diuulgationē euāgeliĳ. in q̄ legalia fuerūt mortua q2 nullā vim habebāt. nec aliq̊s ea ſ̄uare tenebať. tñ nō erāt mortifera q2 ꝯuerſi de iudaiſmo poterāt illa licite ſeruare: dū tñ nō ponerēt in eis ſpē: reputātes illa ſibi neceſſaria ad ſalutē q̄ſi ſine eis fides xp̄i iuſtificare nō poſſet. Hec aūt licētia ſeruādi ad tp̄s legalia fuit ex inſtinctu ſpūſſcti: q2 ſi conuerſis de iudaiſmo ad fidē ſtatim fuiſſȝ inhibit⁹ legał rit⁹ ſic̄ ꝯuerſis de gētilitate idolatrie cult⁹: videreť ꝙ lex ſemper fuiſſet mala ſic̄ idolatria: nec p ꝯñs a d̄o data fuiſſet. Illis aūt q̄ ꝯuertebanť de gētilitale nō inerat cā tał obſ̄uātie. pp qđ paul⁹ circūcidit timotheū ex mr̄e iudea natū Act. xvj. Tytū v̄o q̄ nat⁹ fuit ex gētilib⁹ noluit circūcidere vt p̄dictū ē. gētilib⁹ tñ ipoſita fuit ad tp̄us obſ̄uatio aliq̄ꝝ legaliū. vt hr̄ Act. xv. ſ. ꝙ abſtinerēt ab imolatis ſimulacroꝝ ꝛ ſanguīe ſuffocato: nō tāq̄ȝ neceſſarĳs ad ſalutē ȝ ad amicabilē ſocietatē iudeoꝝ ꝛ gētiliū adinuicē. nā illo tp̄e iudei abhorrebāt iſta comedere. ſic̄ etiā frequenť ꝯtingit ꝙ aliq̊s exñs in ſocietate alteri⁹ abſtinet a cibis ſocio ſuo abomiabilib⁹. ꝓcedēte v̄o tp̄e: ceſſante cā ceſſauit ꝛ effect⁹. igiť apľi de iudaiſmo ꝯuerſi tp̄e intermedio. ſ. a paſſiōe xp̄i vſq̄ȝ ad publicationē euāgeliĳ leguntť aliqñ ſeruaſſe legalia licite mō p̄dicto. Sȝ ꝯ̄ h̄ vī qđ h̄ đr ꝙ petr⁹ fuit rep̄hēſibilis ex tali obſ̄uatiōe. Dđm ꝙ nō peccauit ex facto qđ erat ſibi licitū vt dictū ē. ȝ ex mō faciēdi. q2 in h̄ nimiā diligētiā adhibebat ne iudeos offēderet. ita ꝙ ex h̄ ſeq̄bať ſcādalū gētiliū intm̄ ꝙ aliq̄ inducebanť ad credendū ꝙ tał abſtinētia ciboꝝ in lege ꝓhibitoꝝ eēt neceſſaria ad ſalutē. Et pp h̄ paul⁹ q̄ erat gētiliū apľs: ip̄ȝ publice rep̄hēdit. ꝛ petr⁹ audito piculo gētiliū ſibi acq̄euit. ꝓpter quod licet peccauerit in mō obſ̄uādi ꝓpter qđ vere rep̄hēſibilis fuit: vt ſcribit h̄ paul⁹ in ſcriptura catholica in q̄ nihil ē falſū. fuit tñ pctm̄ veniale qđ bñ fuit poſt confirmationē ſpūſſancti in apľis. vñ dicit Ioh. j. canonica. j. ca. Si dixerim⁹ ꝙ pctm̄ nō hēm⁹ noſmetip̄os ſeducim⁹ ꝛ veritas in nob̄ nō ē ꝛc̄. a Nos natura. h̄ ex p̄dictł infert ꝯcłoem intentā. ſ. ꝙ legalia p doctrinā euāgelicā quā p̄dicauit ſunt euacuata nec vlteri⁹ ſūt ſ̄uāda. ꝛ p̊ oñdit h̄ generaliter. ſcđo ſpāliter ibi. Si eñ. Circa p̄mū facit ta-

a Nos natura iudei ꝛ nō ex
b gētib⁹ pctōres. Scientes
aūt ꝙ nō iuſtificať hō ex o
c perib⁹ legis niſi p fidē ie
d ſu xp̄i ꝛ nos in xp̄o ih̄u cre
dimus: vt iuſtificemur ex
fide xp̄i ꝛ nō ex opibus legis. Propter qđ ex opib⁹
legis nō iuſtificabiť omis
e caro. Qđ ſi q̄rētes iuſtifi
f cari in xp̄o inuenti ſumus
g ꝛ ip̄i peccatores nūq̄d xp̄s
h i peccati miſter ē Abſit. Si
k eñ que deſtruxit iterū hec
l reedifico preuaricatorem
m me eſſe conſtituo. Ego eñ
n o p legem legi mortuus ſum
p q vt deo viuam. Xp̄o confi
r xus ſum cruci. Viuo autē
s iam non ego: viuit vero in
t me chriſtus. Quod autē
v x nūc viuo in carne in fide
y viuo filĳ dei q̄ dilexit me:
et tradidit ſeipſum pro me
z Non abĳcio gratiam dei
a Si enim per legem iuſticia
b ergo gratis chriſtus mortuus eſt. Capi. iij.

lem rōem. Iudei p fidē xp̄i ꝯrentam in euāgelio iuſtificati dimittūt legalia. ḡ gētiles p eandē fidē iuſtificati q̄les erāt galathe quib⁹ ſcribebat multomagis dȝ dimittē. cōſequētia ptȝ. q2 lex fuit data iudeis ꝛ nō gētilibus. añcedēs ꝓbat apľs p ſeip̄m ꝛ alios apľs di. a Nos natura. ꝛc̄. i. nos q̄ ſum⁹ natiōe iudei ꝛ ñ ex gētilib⁹ nati ſuim⁹ peccatores. ſupple. q̄ȝdiu fuim⁹ ſb̄ lege exñtes. b Scientes aūt. q2 nō iuſti. hō ex opi le. pp ſuā imp̄fectionē. c Niſi in fide ieſu xp̄i. vñ ꝛ p̄res ve. te. nō fuerūt iuſtificati niſi p fidem vēturi. d Et nos in xp̄o ieſu credim⁹ vt iuſtificemur. Per eandez eñ fidē iuſtificāť fideles no. teſt. q2 quē illi crediderūt vēturū. iſti credūt veniſſe ꝛ redēptiōis myſteriū ꝯpleuiſſe. ȝ q2 pſeudoapľi dicebāt ꝙ fides xp̄i non iuſtificat ſine legaliū obſeruatōne. iō ꝯñr h̄ remouet dicēs. e Qđ ſi querētes iuſti. in xp̄o. i. in fide xp̄i. f Inuēti ſum⁹ ꝛ ip̄i pctōres. qđ eſt ſi h̄ fides nō iuſtificat abſq̄ȝ legalibus. g Nūq̄d xp̄s pec. mi. ē. q. d. h̄ incōueniēs ſequēť. ex q̄ tradidit fidē nō iuſtificantē. h Abſit. q. d. h̄ ptȝ falſū ex p̄dictis. q2. ſ̄. ꝓbatū ē ꝙ doctrina euāgelica ē a deo inſpirata ꝛ pfecta. qđ nō ēēt niſi iuſtificarȝ. nā i hoc cōſiſtit legis pfectio. i Si eñ. Hic oñdit pticulariter ꝙ legalia ſint abĳciēda ſuĳpi⁹ exēplo di. Si eñ q̄ deſtruxi. ſ. legalia q̄ docui debere relinq̄. k Iterū h̄ reedifico id ē obſ̄uo tāq̄ȝ neceſſaria ad ſalutē. ꝛ alios ad h̄ induco. l Preuarit. me ꝯſtituo. i. facto ꝯfiteor me erraſſe qđ abſit. iō ſb̄dit. m Ego eñ p legē. ſ. nouā. n Legi. ſupple veteri. o Mort. ſum. inq̄ȝtū euacuat legalia. ſic̄ dictū fuit Hiere. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dñs ꝛ feriā domui iſrł ꝛ domui iuda fedus nouū. nō ſm pactū qđ pepigi cū p̄ribus v̄ris. p h̄ eñ qđ đr nō ſm pactū. p qđ intelligitur lex moſaica. oñdiť ꝙ p legē nouā erat euacuanda. p Vt deo viuā. p xp̄i grām. iō ſb̄diť. q Xp̄o ꝯfix⁹ ſum cru. p paſſionē ꝛ fidē p̄cedētē. iō ſeq̄tur. r Viuo āt iaȝ nō ego. ſ. q̄lis fui ſub lege. s Viuit v̄o in me xp̄s. habitās in me p grāȝ viuificantē. t Qđ āt nūc viuo. per xp̄i grām. v In carne. i. adhuc exñs in carne paſſibili x In fide viuo filĳ dei. q̄ i reſurrectiōe dabit m̄ corpus imortale. y Qui dilexit me. Ex dilectiōe. n. maxia volūtarie mortē ſubĳt ꝓ ſalute nr̄a. ꝛ q2 tāta gr̄a nō ē negligēda ȝ venerāda. iō ſubdit. z Nō abĳcio grām dei. i. abiectā nō reputo. qđ tñ eſſet ſi abſq̄ȝ legalibus nō ſufficeret ad ſalutē. iō ſubditur. a Si eñ p legem iuſticia. ſupp. habetur. b Ergo gratis xp̄us mortuus eſt. i. ſine cauſa. ex q̄ ſine hoc habebať iuſticia q̄ facit hoiem dignū vita eterna. galathe vero habebāt ꝓ incōueniēti ꝙ fruſtra fuiſſet mors xp̄i. ꝛ p ꝯñs debebāt incōueniēs reputare illđ. ex quo ſequebatur ſcȝ ꝙ obſeruatio legalium iuſtificaret vel eſſet neceſſaria ad ſalutem.

In ca. ĳ. vbi đr i poſtil. Ego. n. p legē. ſ. nouā Additō. Hoc qđ đr. Per legem legi mortu⁹ ſum. ſm glo. intelligitur ꝙ p legē vete. teſta. ſpūaliter intellectam mortuus ſum legi ne carnaliter in ea viuam. vł ſic Per legem mortu⁹ ſum. i. p auctoritatē legis ip̄aȝ dimiſi. ꝛ ſic ip̄a lex moſaica denūciat ſuā dimiſſionē. ad qđ allegantur in gloſa. tres auctoritates. Prima Deutromĳ xviĳ. capitulo. Prophetam ſuſcitabo tibi de medio fratrum tuorum. que quidē auctoritas bñ intellecta denotat

ꝙ ꝓpheta.ſ.xp̄us ſuſcitandus erat:cui erat credendū tan
ꝙ vero legiſlatori ꝑut plane fuit oñſum in additiōe.ſ. ꝑ
dictū.c.deut.⁊ ſic hr̄ ꝙ alia lex b lege moſaica erat dāda.
Allegat̄ ſcdo ad h̄ in glo.illō Hiere.xxxj.qd̄ in poſtil.al
legat̄.tercio allegat̄ illud pſ̄.Sacrificiū ⁊ oblationē no.

di ſicut fatui.⁊ hoc eſt qd̄ dicit. k ¶Tanta paſſi eſtis qd̄
exponit̄ dupplr̄.vno mō de pſecutiōibus q̄s ꝓ xp̄o ſuſti-
nuerāt. l ¶Sine cā.i.ſine vtilitate ꝑueniēte.imo cū de-
trimento:min⁹ eñ dicēdo plus ſignificat.ꝑ deceptiōem
pſeudoaplo͛ꝝ dicte ſufferētie ꝑdiderāt meritū.⁊ cū h̄ in-

au.au.pſec.mihi qd̄
ad lr̄aꝫ ſignificat ꝙ
ſacrificia ⁊ oblatio-
nes q̄ erāt de p̄ceptis
ceremonialib⁹ ve
te.te.nō erā deo pla
cita de ſe vt ibidē ex
ponit̄ in poſtil. vnd̄
he tres auc͛tes q̄ruꝫ
vna accipit̄ de libro
legis.alia de ꝓphis
alia de pſalmis ſunt
ſatis efficaces ad oñ
dendū ꝙ legalia ve.
teſt.erāt euacuanda
¶Capitulum.iij.
O Inſenſati.p⁹
q̄ aplus ip̄ro
bauit erroreꝫ
de legaliū obſuatō
ne cū euangl̄io ex ꝑ

a O Inſenſati galathe.
qui vos faſcinauit.
b c nō obedire veritati. Añ q̄ꝝ
occulos xp̄us ihūs ꝓſcri-
d ptus eſt.⁊ in vobis cruci-
e fixus. Hoc ſolum a vobis
f volo diſcē ex operibus le-
legis ſpiritum accepiſtis.
g h an ex auditu fidei.ſic ſtulti
i eſtꝭ vtcū ſpū cepitis nunc
k carne cōſūmami Tāta paſ
l ſi eſtis ſine cā.ſi tñ ſine cā.
m Qui ḡ tribuit vobis ſpiri-
n tum ⁊ opat̄ virtutes in vo
o bis ex opibus legis an ex

p auditu fidei. Sicut ſcriptū
q eſt:abraam credidit deo ⁊
reputatum eſt illi ad iuſti-
r ciam. Cognoſcite ergo.q̄a
s q̄ ex fide ſunt: hi ſunt filij
t abrahe. Prouidens autē
v ſcriptura:quia ex fide iuſti
x ficat gentes deus:prenun
y ciauit abrahe: quia bene-
dicentur in te omnes gen-
ꝫ tes. Igit̄ qui ex fide ſunt:
a benedicentur cum fideli a-
b braham. Quicunq̄ȝ enim
a ex opib⁹ legis ſunt ſub ma
ledicto ſunt. Scriptum eſt

currebāt peccatum
l ¶Si tñ ſine cā.i. ſi
pſeueretis in errore
q.d.ſi abijciatis er-
rorē recipietis iterū
grām bona mortifi-
cata reuiuificanteꝫ.
Alio mō exponit̄ d̄.
expēſis q̄s fecerant
ꝓ pſeudoaplis.⁊ſic
paſſi fuerāt dāñū in
tpalibus ⁊ ſine vtili
tate ſpūali.imo cuꝫ
detrimēto bonoruꝫ
ſpūaliū.⁊ h̄ vr̄ ſona-
re lr̄a cuꝫ dr̄. Tanta
paſſi eſtꝭ.i.plura dā
na in tpalib⁹ ⁊ ſpūa
libus bonis.
m ¶Qui ḡ. P⁹ ga-
lathaꝝ increpatiōeꝫ

fectione legis euāgelice.h̄ ꝯñr idē facit ex impfectiōe le-
gis moſaice. Iſta tñ diuiſio nō ē p̄ciſa.q² in p̄cedentibus
poſita aliq̄ de ipfectiōe legis moſaice.⁊ ecōuerſo in ſeq̄n
tib⁹ aliq̄ ponunt̄ de pfectiōe legis euāgelice. ȝ h̄ diuiſio
accipit̄ ſm id qd̄ p̄ncipali⁹ intellr̄. Et diuidit̄ i duas ptes
q² p̄ galathas increpat.ſcdo ꝓpoſitū declarat ibi. Qui ḡ.
Prima adhuc i duas.q² p̄ ꝓponit ſuā interp̄tatiōꝫ.ſcdo
interp̄tatiōis rōem ibi. Hoc ſolū. Circa p̄mū dicit.
a O inſenſati galathe q̄s vos faſcinauit.i.adulādo de-
pit. b ¶Nō obedire veritati.ſ.euāgelice ꝑ quā legalia ſūt
excluſa.lꝫ.n.apl's ſciret eos eſſe deceptos ꝑ pſeudoaplos
tñ q̄rit.q̄s nos faſcinauit ñ ignorās:ȝ admirās eoꝝ inſta
bilitatē.ſicut Geñ.iij.dr̄.Adā vbi es:non ex ignorantia.
Sciendū etiā ꝙ faſcinatio aliq̄ñ accipit̄ ꝓ illuſiōe ſēſuū
q̄ aliq̄s nō aduertit ea q̄ ſūt añ ip̄m.⁊ ſic erat de galathis
q² iniuriā factā xp̄o ꝑ falſos aplos i p̄ñtia eoꝝ nō aduer-
tebāt.iō ſubdit̄. c ¶Añ q̄.ocu.ie.xp̄s ꝓſcri.ē.i.ꝯdēnat⁹ ꝑ
falſos aplos:aſſerētes vob̄ ꝙ fides ei⁹ nō ſufficit ad ſalu-
tē ſine legalib⁹.⁊ ſic ꝯdēnāt eū tanq̄ȝ ipotētē ad ſaluandū
cū tñ ꝓmittat de xp̄o vēturo ip̄m fore ſaluatorē.vtꝫ ꝑ au
ctoritatē Hiere.p̄ce.ca.inductā.lex.n.freq̄nt̄ accipit̄ ꝓ to
to ve.te. d ¶Et in vo.cru.ꝑ eoſdē tanq̄ȝ hō purus.h̄.n.
aſſerebāt a tpe aploꝝ.aliq̄ pſeudoapl'i ſiue hētici. ꝓpt̄ qd̄
Ioh̄.in p̄n.ſui euāgelij ꝯpulſus fuit ei⁹ diuinitatē decla
rare vt dic̄ Hiero.in ꝓlogo ſuꝑ Ioh̄. e ¶Hoc ſolū. Hic
ꝯñr ponit rōem duplicē increpatiōis.ſcda ibi. Tāta. Cir-
ca p̄mū ſciēdū ꝙ i p̄mitiua eccia baptizatꝭ dabat̄ ſpūſſan
ctus ſub ſiḡ ſenſibili ꝑ ipoſitionē manuū aploꝝ ſic̄ patet
Act.viij.⁊ plib⁹ alijs locis.⁊ ſic dat⁹ fuerat galathis in fi
de xp̄i baptizatis.nō aūt ſic dabat̄ obſuātib⁹ legalia ⁊ ſic
poterāt aduertē ꝙ legalia nō erāt ad ſalutē neceſſaria.ni-
ſi eēnt p̄dicto mō faſcinati.⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. e ¶Hoc ſo.a vo.
vo.diſ.i.audire vt deceptio vr̄a appeat ex vr̄a rñſione.
f ¶Ex ope.le.ſpi.accepiſtꝭ.ſ.in ſiḡ viſibili g ¶An ex au
di.fi.i.ex receptiōe fidei xp̄i ꝑ baptiſmū.q.d.manifeſte pꝫ
ꝑ effectū ꝙ nō poteſtꝭ negare vos ex fide xp̄i recepiſſe. iō
ꝯcludit eoꝝ deceptionē di. h ¶Sic ſtulti eſtis vt cū ſpi
ritu cepeitꝭ.de gētilitate recipiētes imediate doctrinam
euāgelicā q̄ ſpūalis eſt. i ¶Nūc carne ꝯſū.ſuꝑ eā volen
tes recipe legaliū obſuationē que dicunt̄ iuſticie carnis.
Heb.ix.eo ꝙ tollebāt q̄ſdaꝫ imūdicias ex imūdoꝝ tactu
ꝑuenictes vt ex tactu morticini:mēſtruate ⁊ hmōi.ex q̄-
bus hō reddebat̄ inabilis ad ingreſſum tēpli. k ¶Tāta
paſſi eſtis. Hic ponit̄ ſcda rō q² pati detrimētū magnū ſi
ne cā fatuū ē.ſic erat de galathis.ꝓpter qd̄ erāt increpan-

Hic ꝯñr declarat apl's ceſſationē legaliū ꝓpter eoꝝ imp-
fectionē. Et diuidit̄ in duas ptes.q² p̄ h̄ declarat ꝑ rōem
ſcdo ꝑ ſilitudinis adaptationē.ca.ſe. Prima adhuc in du
as.q² p̄ ponit̄ rō.ſcdo ſoluit̄ tacita qō.ibi. Quid igr̄. Cir
ca p̄mū facit talē rōem. Illa lex q̄ nō iuſtificat:nec bñdi-
ctiōem dei ꝯfert:nec hēditatē affert tanq̄ȝ ipfecta ceſſat ad
ueniēte lege iuſtificāte bñdictionē dei ꝯferēte.⁊ heredita-
tē etiā eternā afferēte.ȝ ſic ſe hꝫ lex moſaica ad euāgelicā
ḡ ⁊c̄. In hac rōne ſic ꝓcedit ꝙ ſupponit maiorē tāq̄ȝ ma-
nifeſte verā.⁊ declarat minorē q̄ȝtū ad tres ei⁹ ptes.p̄mo
p̄mā.ſcdo ſcdam ibi. Prouidēs aūt.tercio terciā ibi.fra-
tres. Primū aūt declarat.ſ.ꝙ lex nō iuſtificat:ȝ fides cri
ſti dicens. m ¶Qui ḡ tri.vo.ſp̄m ſctm̄ ſcꝫ in ſigno ſenſi-
bili. n ¶Et opatur v̄tutes in vob̄.i.miracula videntib⁹
vob̄.de q̄ certū eſt ꝙ ip̄e ē de⁹.q² talia fieri nō p̄ñt niſi vir
tute diuia facit ne hoc. o ¶Ex opibus legis an ex audi-
tu fidei.i.ex receptiōe fidei xp̄i.q.d.manifeſte pꝫ ꝑ effe-
ctiū ꝙ hoc nō eſt ex merito legis ȝ ex merito fidei.q² tl'ia
nō fiūt ſeruātib⁹ legē ȝ recipiētib⁹ fidē.⁊ ꝯfirmat ꝑ ſcp̄tu
ram d. p ¶Sic̄ ſcriptū ē. Geñ.xv.c. q ¶Credidit abra
ham deo ⁊ reputatū ē ei ad iuſticiā.⁊ ſic ex fide xp̄i vētu-
ri iuſtificat⁹ fuit ⁊ nō ex opib⁹ legꝭ.q̄ ꝑ magnum tp̄s po-
ſtea fuit data.iō ꝯcludit. r ¶Cog̃ſcite ḡ.q² q̄ ex fide ſunt
credētes ꝑ fidē xp̄i iuſtificari. s ¶Hi ſt̄ filij abrae.i.imi
tatores fidei ſue.⁊ ꝑ eā iuſtificati ſic̄ ⁊ ip̄e. t ¶Prouidēs
auteꝫ. Hic declarat̄ ſcda ps minoris.ſ.ꝙ bñdictio dei non
habet̄ ex lege ȝ ex xp̄i fide.di.ꝓuidēs aūt ſcrip.i.deus au
ctor ſcripture. v ¶Quia ex fide iuſti.ge.de⁹.⁊ non ex le
ge vt p̄dictū ē. x ¶Prenūciauit abrae. Geñ.xxij. añ da
tionē legꝭ lōgo tp̄e. y ¶Quia bñdicent̄ in te oēs gētes.
qd̄ ipletū ē in xp̄o ab abraā deſcēdente ſm carnē.in queꝫ
ex oib⁹ gētib⁹ aliq̄ credūt.⁊ pleni⁹ iplebit̄ circa finē mūdi.
ꝫ ¶Igitur q̄ ex fide ſt̄.i.de nūero fideliū. a ¶Bñdicētur
cū fideli abraā.q² nō ꝯuenit legalia ſuātibus. iō ſb̄ditur
b ¶Quicunq̄ȝ eñ ex opibus legis ſunt.aſſerentes ꝙ ſine
illis opibus non eſt ſalus. a ¶Sub maledicto ſunt.q̄a
nō poſſunt illa implere:ꝓpter qd̄ dicit petr⁹ Act.xv. Hoc
eſt onus qd̄ neq̄ȝ nos neq̄ȝ p̄res nr̄i portare potuim⁹. Sꝫ
cōtra vr̄ eē Hiero.in expōne fidei.ſ.illos maledicendo q̄
dicunt p̄cepiſſe deum aliquid impoſſibile. Dōm ꝙ aliq̄d
eſt impoſſibile dupliciter.vno modo ſimpliciter ⁊ abſo-
lute.⁊ ſic loquit̄ hiero.alio mō q² nō ē bñ poſſibile:ſic̄ de
lyra dr̄ ꝙ ñ p̄t ſonare q̄ñ male ſonat vt dr̄.v.meth.⁊ ſic dr̄
ꝙ iudei non poterant ſeruare ꝓpter difficultatē ſeruādi.
q² nō poterāt de facili ſuare.⁊ iō mlt̄i erāt trāſgreſſores.

Qꝛ aūt tales ſint maledicti ꝓbaꝶ ꝑ ſcꝑturā Deuꝶ. xxvij.
b Maledictus ois ꝛc̄. vt faci.ea.i.oꝑe ipleat.qŏ tn̄ ꝑdi-
cti nō faciebāt. Et vlteri⁹ ad ꝓbandū ꝙ lex nō iuſtificet i
fert ſcripturā. Abacuc.ij.c.di. c Juſt⁹ ex fide viuit.vi-
ta gratie. d Lex aūt nō eſt ex fide.ly ex teneꝶ hic mālī
ter ſicut cum ďr. Ex
ere fit ſtatua.ꝛ ꝓ tā-
to ďr lex nō ē ex fide
qꝛ i lege veteri non
fueꝶ data ꝑcepta ď
credēdis.ꝭ ei ꝑtinet
ad legē nouā i q̄ fa-
cta ē explicatio cre-
dendoꝝ.ꝓpꝶ quod
Roxiij. Lex ver⁹ ďr
lex factoꝝ.lex āt no
ua ďr lex fidei. Nec
eſt ꝑ hoc intelligen-
dū ꝙ p̄ſes vet.teſta.
fuerūt ſine fide ſine
q̄ impoſſibile ē pla-
cere deo. Habꝛe.xj.
Multi.n.ipoꝝ fue-
rūt ſcti ꝛ deo placen
tes:ꝛ nō hūerunt fi-
dē explicitā ſic̄ p̄ſes
no.teſt.in q̊ veritas
aperta ē ꝑ xp̄m re-
uelata. e Sꝫ q̄ fe
cerit ea.ſ.legis ꝑce-
pta. f Viuet in
eis.qꝛ nō icurret pe
nā moꝛtꝭ q̄ trāſgreſ-
ſoꝛib⁹ inferebaꝶ. et
iō nō dicit abſolute
viuet:ꝭ viuet in eis
vita coꝛꝑali: vita v̊o ſpūalis daꝶ ꝑ fidē caritate firmataꝫ.
g Xp̄us nos redemit de maledicto legis.i.de pena trāſ-
greſſoꝛib⁹ legis debita nos abſoluēdo a debito ſeruandi
eā.ꝛ qꝛ fecit ꝭ ꝑ ſuā paſſionē ꝑ quā legalia ſūt euacuata.
iō ſbdit. h Fact⁹ ꝓ nob maledictū.i.ſuſtinēs ꝓ nob
penā moꝛtis:ꝭ nō culpā q̄ moꝛs inferebaꝶ maledictis i le
ge.ſ.ꝑ ſuſpēſionē i ligno. i Quia ſcꝑtū ē: Deuꝶ.xxj.
k Maledi.om.q̄ pen.in lig̃.ꝛ qꝛ ꝑ ſuā paſſionē meruit
ꝓmiſſionū factaꝝ p̄rib⁹ ipletionē:iō ſubdiꝶ. l Vt i gē
tibus bn̄di.abꝛae.ſ.ꝓmiſſa. m Fieret in ih̄u xp̄o.pro-
miſſum em̄ erat abꝛae ꝙ in ſemie ei⁹ bn̄dicerenꝶ oēs gen
tes: Geñ.xxij.qŏ impletū ē in xp̄o deſcēdente ab abꝛaaꝫ
ſm̄ carnē. n Vt pollicitatiōꝫ.i.ꝓmiſſionē. o Spi
ritus accipiam⁹ ꝑ fidē.q̄ daꝶ credētib⁹ i ip̄m. p Frēs.
Hic declaraꝶ tercia ꝑs minoꝛis ſupꝛapoſite.ſ.ꝙ hēditas
eterna nō daꝶ ꝑ legē ꝭ ꝑ xp̄i fidē.qꝛ ꝓmiſſio hui⁹ hēdita-
tis facta fuit abꝛae ꝑ longū tp̄s aī legis dationē: vt decla
raui pleni⁹ Geñ.xv. Si igiꝶ dareꝶ ex lege q̄ poſtea data
eſt.ſeq̄reꝶ ꝙ ꝓmiſſio illa ꝑ legē fuiſſet irritata: ex q̊ nō da
retur ex ꝓmiſſiōe:ꝭ ex alia cā ꝭ aūt ē icōueniēs dicē de
diuia ꝓmiſſiōe diuio iuramēto firmata q̄lis fuit iſta: ſic̄
ꝑtꝫ Geñ.xxij.vbi rcꝑiꝶ ꝭ ꝓmiſſio ꝛ addiꝶ. Per memet-
ip̄m iuraui dic̄ dn̄s ꝛc̄.hāc aūt rōem deducit ap̄ls diffuſe
ꝛ aliq̄ntulū intricate di. p Frēs ſm̄ hoiem dico.i.per
factū hūanū oñdo ꝓpoſitū. q Tn̄ hois.q.d.licꝫ hō ni-
hil ſit reſpectu dei:tn̄ hois ꝯfirmatū teſtm̄.in q̊ oꝛdinat ď
hereditate ꝓ filijs. r Nemo ſpernit.i.imobiliter tenet
antiq̄tus em̄ hoies in ſuis teſtamētis oꝛdinabāt de ſucceſ
ſione hēditatꝭ:ꝛ adhuc fit i aliq̄b⁹ ꝶris. r Abꝛae dicte
ſunt ꝓmiſſiōes.ſ.diuie ꝑ modū teſtamēti firmate: vt po-
ſtea ꝑtēbit:iō ſunt firme. t Et ſemi ei⁹.ſ.xp̄o.in q̄ iple
te ſunt ꝛ nō in alio.iō ďr ſemini in ſingulari. v Hoc āt
dico teſtm̄.i.ꝓmiſſiōes ille ꝑ modū teſtamēti ſunt cōfir-
mate.qꝛ iuramēto diuio. x Que poſt q̄drīgentos et
triginta annos.ꝯſtruēda ē ſic lr̄a. Lex q̄ poſt q̄drīgētos

b eiꝰ. Maledict⁹ omis qui
non permanſerit in omni-
bus q̄ ſcripta ſunt in libꝛo
legis vt faciat ea. Qm̄ aūt
in lege nēo iuſtificaꝶ apud
c deū: manifeſtū ē qꝛ iuſt⁹ ex
d fide viuit. lex aūt nō ē ex fi
e
f de ꝭ q̄ fecerit ea viuet i ilꝶ.
g Xp̄s nos redemit ď male-
h dicto legis fact⁹ ꝓ nobis
i maledictū qꝛ ſcriptum eſt.
k maledictus ois qui pēdet
l i ligno vt i gētib⁹ bn̄dictio
m
n abꝛae fieret in xp̄o ieſu: vt
o pollicitationē ſpūs accipi
p am⁹ ꝑ fidē. Frēs ſm̄ hoieꝫ
q dico: tn̄ hois cōfirmatum
r teſtm̄ nemo ſpernit aut ſuꝑ
s oꝛdinat. Abꝛae dicte ſunt
t ꝓmiſſiones: ꝛ ſemini eius
Non dicit ꝛ ſeminib⁹ qua
ſi in multis: ꝭ q̄ſi in vno et

ſemini tuo qui eſt chꝛiſtus
v Hoc autem dico teſtamen
x tum cōfirmatuꝫ a deo que
poſt quadringentos ꝛ tri-
y ginta annos: facta eſt lex.
z non irritum facit ad euacu
a andam ꝓmiſſionē Nam ſi
b ex lege hereditas: iam nō
c ex ꝓmiſſione Abꝛae auteꝫ
d per repꝛomiſſionem dona
e uit deus. Quid igitur lex.
f Propter tranſgreſſionem
g poſita eſt donec veniret ſe
h
i men cui pꝛomiſerat: oꝛdi-
k nata per angelos: in manu
l mediatoꝛis. Mediatoꝛ au
m tem vnius non eſt: de⁹ au
a tem vnus eſt. Lex ergo ad
uerſus pꝛomiſſa dei. Ab-
b ſit. Si enim data eſſet lex
c q̄ poſſet viuificare vere ex
d lege eſſꝫ iuſticia. Sꝫ cōclu

ꝛ triginta annos a temꝑe ꝓmiſſionis facte abꝛae.
y Facta ē.i.data in mōte ſynai. z Nō irritū facit ad
euacuandā ꝓmiſſionē.i.nō euacuat ꝓmiſſionē abꝛae fa
ctam.q.irritā.qŏ tn̄ faceret ſi dareꝶ ex lege. ideo ſubditur
a Nā ſi ex lege hēditas.ſupple datur. b Jā nō ex ꝓ
miſſione. qꝛ daꝶ ex
alia ca. c Abꝛae
aūt ꝑ repꝛomiſſionē
firmā. d Dona-
uit de⁹.ꝭ nō ex lege
e Quid igiꝶ. Hic
ꝯūr ap̄ls rn̄det taci-
te q̄ōni. Ex hoc eniꝫ
ꝙ ap̄ls dixit ꝙ ex le
ge nō ē iuſticia: nec
bn̄dictio: nec heredi-
tatis ꝯſecutio. ꝭ ꝑ fi
dē q̄ fuit etiā in p̄ri-
bus aī legē. Jō poſ
ſet aliq̄s querere: ad
q̄d lex moſaica fuit
data.qꝛ videꝶ ꝭ fuiſ
ſe fruſtra ꝛ ꝭ ē qŏ ďr
e Quid igitur lex
id ē ad fuit vtilis.
f Propter trāſgreſ
ſionē. Hic rn̄dꝫ ad
q̄ōem oñdēs tripli-
cem legis vtilitateꝫ
Prima eſt punitio
pctōꝝ.qꝛ in lege de-
ꝶminaꝶ certe ꝛ gra-
ues pene ꝓ determi
natis peccatis.qua
rum terroꝛe cohibe
bantur hoies a pec-
catis vſq; ad tempus legis euangelice que eſt lex amoꝛꝭ
ꝛ hoc eſt qŏ dicitur. l Propter tranſgreſſionē ſcꝫ pu-
niendam ꝛ repꝛimēdam. g Poſita eſt lex donec veni
ret ſemen.i.chꝛiſtus de ſemine abꝛae. h Cui pꝛomiſe-
rat.i.in quo complende erant pꝛomiſſiones diuine. con
ſequenter redit apoſtolus ad oſtendendū qualiter ſit lex
data dicens. i Oꝛdinata per angelos.non em̄ fuit da-
ta immediate a deo.ſed per angelum: vt habetur Actu.
vij.de moyſe. Hic eſt qui fuit in eccleſia in ſolitudine cuꝫ
angelo qui loquebatur ei in monte ſynai.quia tamen il-
le angelus in ꝑſona dei loquebatur: frequenter nominaꝶ
deus in Exodo. k In manu mediatoꝛis.i.in poteſta-
te chꝛiſti ad imitandū eam ꝓ voluntate ſua tanq̄ domi-
nus eius.vnde dicitur Math.xij. Dominus eſt filꝰ ho-
minis etiam ſabbati. l Mediatoꝛ autem vnius non
eſt: ſed duoꝝ extremoꝝ que coniungit. Eſt em̄ xp̄us me-
diatoꝛ dei ꝛ hominū recōcilians homines deo patri: ſed
quia vnum extremum eſt ſimpliciter indiuiſibile ſcilicet
deus.ideo ſubditur. m Deus autem eſt vnus.homi-
nes aūt multi.faciūt tamē vnū extremum ꝑ vnitatē fidei
a Lex ergo. Hic poniꝶ ſcd̄a vtilitas q̄ ē hoim ꝯclo ſub
peccato.qꝛ lex pctm̄ oñdebat: nec tn̄ grām iuſtificātē ꝯfe-
ebat.ꝛ ſic hoies mouebanꝶ ad deſiderādū aduentū xp̄i:
ꝑ quē erant iuſtificandi.dicit ergo ap̄lus interrogatiue.
a Lex ergo aduerſus ꝓmiſſa dei.q.d.nō qꝛ ſic de⁹ irrita
ret ſeip̄m.nec valet ſi obijciaꝶ de lege noua a deo data q̄
tamen euacuat veterem qꝛ nō ſic euacuatur ꝑ nouā quin
maneat in aliq̄ melioꝛi.i.in re figurata q̄ melioꝛ eſt ip̄a fi
gura.ſic aūt nō in ꝓpoſito qꝛ dei ꝓmiſſa de iuſtificatōe ꝛ
hēditatis ꝯſecutiōe nō figurabāt legē:ꝭ magis econuer-
ſo.qꝛ lex figurabat impletiōem ꝓmiſſoꝝ. b Si ei da.
eſſet lex q̄ poſſet iuſtifi.iuſticia infuſa q̄ facit dignum vi-
ta eterna. c Vere ex lege eſſet iuſticia ꝛ non ex ꝓmiſ
ſione abꝛae facta.ꝛ ſic ꝑ legem eſſet irritata.
d Sed cōcluſit ſcriptura.i.lex moyſi q̄ eſt lex ſcripta.

e Oia ſub pctõ.inq̃ʒtũ pctm̃ oñdebat nec mũdabat.
f Ut ꝓmiſſio.ꝺ iuſtificatiõe.⁊ ꝑ ꝯñs de hẽditatis ꝯſecu
tione. g Ex fi.ie.xpi.i.ꝑ fidẽ ei⁹ h Daret credẽtib⁹
fide formata q̃ tẽdẽ facit i deũ. i Prius ãt. Hic ponit
tercia vtilitas q̃ ẽ itroductõ hoim ad fidẽ xpi. ad quã lex
vet⁹ fuit q̃dã diſpõ
inq̃ʒtũ lex illa fuit fi
gura noue leg⁊ ⁊ to
tus ille ſtat⁹ no.teſ.
fuit figuratiu⁹.j.Co
rinth.x. Oia in figu
ra ꝯtingebãt ill'. Fi-
gura vo ducit lʒ im
ꝑfecte i ꝯgnitiõʒ rei
figurate.⁊ h̃ ẽ qd di
cit. i Pri⁹ ãt q̃ʒ
veniret fides.ſ.reue
lata ⁊ explicata i e-
uãgelio. k Sub
lege cuſtodiebamur
ꝑ cultũ vni⁹ veri di.

e sit ſcrptura oia ſub pctõ vt
f
g ꝓmiſſio ex fi de ihu xpi da
h
i ret credẽtib⁹ Pri⁹ ãt q̃ʒ ve
k niret fides ſub lege cuſto-
l diebamur ꝯcluſi i eã fideʒ
l q̃ reuelãda erat. Itaqʒ lex
m pedagog⁹ nr̃ fuit i xpo: vt
n
o ex fide iuſtificemur. At
p vbi vẽit fides iã ñ ſum⁹ ſb
q pedagogo. Oẽs ei filij di
r eſtis ꝑ fidẽ i xpo ihu. Qui
cũqʒ.n.i xpo baptizati eſt⁊
xpm induiſtis Nõ ẽ iude⁹
neqʒ grecus: non ẽ ſeruus
neqʒ liber: nõ eſt maſcul⁹:
s neqʒ femia. Oẽs em̃ vos
vnũ eſtis in xpo ihu. Si ãt
t vos vnũ eſtis i xpo ihu er
v go ſemen abrae eſtis ſm ꝓ
x miſſionem heredes.

l Cõcluſi in eã fidẽ q̃ reuelãda erat. Eſt ei eadẽ fides in no.⁊ ve.teſt.ſʒ in veteri erat iplicita ⁊ figuris velata.in nouo vo ẽ explicita ⁊ reuelata.ex q̃ cõcludit. l Itaqʒ lex pedagog⁹ nr̃ fuit i xpo.i.diſponẽs ad xpm ſic pedagog⁹ diſponit puerꝫ ad vtutẽ tpe futuro hñdã.iõ ſubditur.
m Ut ex fide.ſ.reuelata. n Iuſtificemur.iuſticia infuſa. o At vbi venit fides.i.tps fidei reuelate. p Iã nõ ſu.ſub pedag.i.ſub obſuatiõib⁹ legalib⁹.ſic puer adueniẽte etate adulta iã nõ ẽ ſub pedagogi diſciplina ſʒ ſuꝑioris doctrina.⁊ eadẽ rõe adueniẽte euãgelio ceſſant legalia.⁊ ſic in nãlib⁹ ceſſat diſpõ ad introductionẽ forme. iõ ſubdit apl's. q Oẽs.n.filij dei eſtis adoptiui.ꝑ fidẽ caritate formatã. r Quicũqʒ in xpo bapti.eſtis xpm i duiſtis.i.ei ꝯformes facti eſtis.⁊ ſic nõ eſtis i ſtatu puerili ipfecto: ſʒ ꝑfecto q̃ʒtũ ad grãm ⁊ vtutẽ.nec in h̃ ẽ diſtinctio rõne natiõis ꝯditiõis aut ſex⁹. iõ ſubdit. Nõ ẽ iude⁹ neqʒ grec⁹ ⁊c̃. s Oẽs ei vos vnũ eſtis i xpo ieſu.i.icorꝑati ſibi ꝑ fidẽ t Ergo ſe.abrae eſtis.ſic xps ẽ ſemẽ ei⁹ v Scdm ꝓmiſ.ſibi factã. x Heredes.regni celeſtis: in ꝓmiſſiõe ei abrae facta de ꝓmiſſiõis t̃ra.intell'r ꝑnci-paliť t̃ra viuẽtiũ ꝓmiſſa.put Geñ.xv.plenius declaraui Jn.c.iij.vbi dr̃ i poſtil. Lex ãt nõ ẽ ex fide. Additõ

Quod h̃ dicit apl's. Lex aũt nõ ẽ ⁊c̃.nõ vr̃ recte exponẽdũ ꝑ h̃ q in veteri lege nõ fuerũt data p̃cepta de credẽdis: vt i poſtilla dr̃. Nã in le. ve.manifeſte dant p̃cepta de credẽdis: vt cũ dr̃ Deuť.vj. Audi iſrl' de⁹ tuus vn⁹ ẽ.in q̃ p̃cepto dei vnitas exp̃ſſe p̃cipiť credẽda. ſil'r ibi trinitas apd vere intelligẽtes iplicite credẽda p̃cipitur.ſil'r cũ dr̃ Deuť.xviij. Propham ſuſcitabo.qd itelligiť ad l'ram de xpo: vt dictũ ẽ in p̃cedẽti additiõe. ibi ſb iungiť. Ipm audite.i.credite in q̃ manifeſte mãdať q credatur xpo tũc vẽturo.⁊ h̃ ẽ qd dr̃ in euãglio Jo.v.ca. Si crederetis moyſi crederetis forſitan ⁊ mihi.q.d. moyſes mãdauit vt eredatis mihi.qd verificať ex p̃dicta auc̃te.⁊ ſic manifeſtũ ẽ q in le.ve.fuerũt data p̃cepta de credẽdis Nec valet dicẽ q fides antiq̃ꝝ nõ erat explicata. q² fides implicita manifeſtũ ẽ q eſt fides.⁊ iõ cũ dr̃. Iuſtus ex fide viuit.intelligendũ ẽ de fide ſimpl'r ſumpta ſiue explicita ſiue implicita.put ꝯgruit diuerſis ꝑſonis ⁊ tꝑib⁹.vñ vba apl'i in h̃ loco ſic videnť intelligẽda.vult em̃ apl's ꝓbare q in le.ve.ſ.in opibus ve.le.nemo iuſtificať apd deũ qd intelligiť iuſticia q̃ hõ ẽ dignus vita eterna. qd ꝓbat ex h̃ qd abachuc dicit. Iuſtus ex fide viuit.nõ addẽs nec aſſignãs aliqd opus exteri⁹ factũ. Ex q̃ pʒ q iuſticia iuſtificans eſt ex ſola fide.ſ.formata etiã ſine ãliq̃ ope exteriori.ſʒ in lege vr̃ attribui vita nõ fidei ſʒ factis: vt cũ diciť Qui fecerit ea viuet in illis.qd intelligiť q̃litercũqʒ etiaʒ faciet ſine fide.⁊ hoc ẽ qd dicit apl's. Lex aũt nõ eſt ex fide.i.non ꝓmittit vitã ex fide.ſʒ ex opibus legis.qd videť cõtra p̃dictã auc̃tem abacuc. Ad quã ꝯtrarietatẽ tollẽdã oportet dicere q abacuc loquiť de vita eterna q̃ habetur ꝑ fidem formatam etiam ſine extrinſecis opibus ⁊ ſic ſonant vba cũ dicit. Iuſtus ex fide ſua viuit. Alia vo autoritas loquiť de vita ſm q̃d.ſ.d euaſiõe a lapidatõe ſeu occiſione vel aliq̃d hmõi.q̃ in lege dabanť tranſgreſſorib⁹.
⁊ iõ nõ dicit Qui fe
cerit ea viuet ſimpli
citer.ſʒ viuet in illis
ſcʒ erit ſecur⁹ a mor
te ꝯminata in illis p̃
cept⁊. Vñ ex p̃dict⁊
duab⁹ auc̃tibus ad
inuicẽ ꝯſiderat⁊ ꝓ-
bat notabiliter ſuũ
ꝓpoſitũ vt dictũ eſt
Sed circa p̃dicta ñ
videť p̃termittenda
quedã auc̃tas thal-
mudica: q̃ manife-
ſte ꝯſonat dict⁊ apl'i
ſupra dictis q̃ habe
tur in libro que dicitur machot vbi quidam doctor noie rabbi Camblay ponit q ſexcẽta.xiij.p̃cepta data ſũt moyſi.qd intelligiť numerãdo ſm eos oia p̃cepta q̃ in pẽthatheuco ꝯtinenť tam affirmatiua q̃ʒ negatiua. Et addit vltra. Venit dauid ⁊ ꝯſtituit oia p̃cepta ſuꝑ.xj.di. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo ⁊c̃. Et ſbdiť. Qui ingrediť ſine macula ⁊ opať iuſticiã ⁊c̃.in q̃ ps̃.xj.ꝯditiões nũerãtur q̃ ſm p̃dictũ doctorẽ req̃runť.⁊ ſufficiũt ad illũ q̃ habitare hʒ in tabernaculo dei.ſ.in vita btã. Cõſeq̃nter dic̃ ille doctor. Venit eſa.⁊ ꝯſtituit ea.ſ.illa p̃cepta moſaica oia ſuꝑ ſex dicẽs Eſa.xxxiij. Ambulãs i iuſticijs ⁊ loq̃ns eq̃tates.⁊ ſbdit. Ipe excelſa habitabit.in q̃ auc̃te ponunť ſex ꝯditiões q̃ requirũtur ⁊ ſufficiũt ad habitãdũ i.excelſis.i.in celeſtibus. Cõſequẽter dicit ille doctor. Veit micheas ⁊ ꝯſtituit ea.ſ.p̃dicta p̃cepta ſuꝑ tribus dicẽs Michee.vj. Homo q̃d eſt bonũ tibi: ⁊ q̃d deus petit a te niſi facere iudiciũ: ⁊ diligere miſericordiã ⁊ honeſte ambulare cũ deo tuo.in q̃bus tribus micheas reducit omia p̃cepta.ſ̃.dicta. Cõſequẽter ille doctor dicit. Rorſus Eſaias cõſtituit oia p̃cepta i duob⁹ di. Eſa.lvj. Cuſtodite iudicium ⁊ facite iuſticiã q² ꝓpinq̃ eſt ſalus nr̃a vt appareat.et ſic i illis duob⁹ ſm eũ ꝯcludunť oia ad ſalutẽ ꝑtinentia. Cõſeq̃nter dic̃ ille doctor.venit abacuc ⁊ ꝯſtituit ea ſuper vnũ tm̃. Abacuc.ij. Iuſt⁹ ex fide ſua viuet.pʒ g̃ ex dictis iſti⁹ doctoris a p̃ ad vltimũ: ꝯſiderat⁊ q oia p̃cepta moſayce leg⁊ i ſola fide ꝯſiſtũt: ſic q hñs rectã fidẽ.ſ.formataʒ viuet.ſ.vita eterna etiã ſine alijs opib⁹ exteriorib⁹ que in lege moſaica p̃cipiunť qd valde ꝯſonat ſnĩe apl'i: lʒ forte ille qui dixit nõ bñ intelligẽt vba ſua ꝓpria: ꝯtingit em̃ ſepe aliq̃s ꝓphare neſciẽtes: vtʒ de caypha. Replica.

In ca.iij.epl'e ad galathas vbi dr̃. Lex nõ eſt ex fide poſtil.dicit fidem eſſe credendoꝝ.lex autem ẽ factoꝝ.iõ dicit in ve.le.nõ fuiſſe data p̃cepta d credẽdis ſʒ ſolũ de agendis. Burg.obijcit ꝑ hoc qd dic̃: Audi iſrl' deus tuus vnus eſt qd eſt manifeſtũ p̃ceptũ de vnitate dei credenda. Oppoſitũ aũt hui⁹ aſſumpti oſtendit Burg.ſ̃. Exo.ij.ca.in mag̃ ſua digreſſiõe quã fecit cõtra iudeos aſſerẽtes q p̃mũ p̃ceptũ eſt de credenda vnitate dei: cũ dr̃. Ego dñs deus tuus. Cõtra q̃s ſicut dic̃ Bur. nõ oportuit dare aliqd preceptũ de hoc qd eſt credere deum vel credere deo.cũ hoc p̃ſupponebať ad p̃cepta decalogi tanq̃ʒ ꝑ ſe notũ ei qui habet fidem.⁊ ideo nõ indiget ꝓmulgatiõe accepta infuſiõe fidei: vt p̃ma ſcd'e.q.c.arti.iiij.in rñſione p̃mi argumenti.⁊ de hoc intelligiť illd ad Heb.xj. Accedentẽ ad deũ oportet credere ⁊c̃.vñ manifeſtũ eſt in hoc qd diciť. Dñs deus tuus eſt vnus.nihil p̃cipiť eis: ſʒ ſolũ intimať q̃s eſt q̃ loquebať.ſ.dñs deus ⁊c̃. hec oia Burg.vtʒ q cõtradicit ſibiipi: ⁊ fortaſſis odium quo ferebatur in poſtil.non ſinebat eum hic ⁊ alibi contradictiõem euitare. Capitulum.iiij.

a b Dico aũt. Quãto .iiij
tpe heres puulꝰ ē ni-
c hil differt a ſuo cũ ſit
d dñs oĩm ſʒ ſub tutoribus ꝛ
e actoribꝰ ē vſqꝫ ad p̄finituʒ
f g tp̄s a p̄re. Ita ꝛ nos cũ eſ-
h ſemꝰ puuli ſub elementis
i mũdi eramus ſuiētes. At
k vbi venit plenitudo tēpis
l miſit deꝰ filiũ ſuũ factũ ex
m n mliere factũ ſb lege vt eos
o qui ſub lege erant redimēt
p q vt adoptionē filioꝝ recipe
r mus. Qm̃ ăt eſtis filij dei
s t miſit deꝰ ſpm̃ filij ſui ĩ cor-
v x da veſtra clamãtē abba pr̄
y Itaqꝫ iam nõ eſt ſeruus: ſʒ
ʒ a filiꝰ Qđ ſi filius ꝛ heres p
b c deuʒ. Sed tũc quidē igno
d rantes deũ his qui natura
e non ſunt dij ſeruiebatis.
f g Nunc autem cũ cognoue-
h ritis deũ immo cogniti ſi-
i tis a deo: quomõ conuerti
mini iterũ ad infirma ꝛ ege
na elementa quibꝰ denuo
k ſeruire vultis. Dies obſer
l m uatis et menſes ꝛ tempo-
n o ra: ꝛ annos. Timeo vos:
p ne forte ſine cauſa labora-
q uerim ĩ vobis Eſtote ſicut
q r ego qꝛ ꝛ ego ſicut vos. fra
s t tres obſecro vos nihil me
v leſiſtꝭ. Scitꝭ ăt qꝛ p ĩfirmi-
x tatē carnis euãgelizaui vo
y bis iam pridem: ꝛ tentati-
onem veſtrã in carne mea
ʒ non ſpreuiſtis neqꝫ reſpui-

Dico aũt. Poſtqꝫ apl̄s declarauit ceſſationē legali-
um p rõeʒ. h̄ ꝯñr idē facit p ſilitudinē. ꝛ diuidit in
duas ptes ſm duas ſilitudies. ſcđa ibi. Dicite mihi
p̄ma adhuc ĩ duas. qꝛ p̄ ponit ꝛ adaptat p̄mã ſilitudineʒ
ſcđo arguit galatharũ ingtitudinē ibi. Sʒ tũc q̇deʒ. Hec
aũt p̄ma ſilitudo ac
cipit ex hũana ꝯſue
tudie q̄ filiꝰ tenet ſ-
uire: ſic ſeruꝰ q̄diu
puulꝰ ē: factꝰ autem
adultꝰ liberat ab ill'
modis ſuilibꝰ. ſtatꝰ
ăt legꝭ fuit q̄ſi ſtatꝰ
pueril. vt. ſ. dictũ ē.
iõ fuit ibi ſuitꝰ ſub
mltis obſeruãtijs le
galibꝰ a q̇bꝰ libera-
mur in no. teſt. i q̇ ē
ſtatꝰ q̄ſi viri pfecti.
ꝛ h̄ ē qđ dr. a Di
co aũt. i. pbo p ſili-
tudinē. b Quan
to tpe he. puu. ē ni.
diſ. a ſer. i ſtatu vite
ꝛ ſubiectiõis mõ.
c Cũ ſit dñs oĩum
vt ĩ potētia ꝓpinq̄.
d Sʒ ſub tutor. et
acto. ē ipm caſtigan
tibꝰ ꝛ repmētibꝰ ſic
ſeruũ. e Vſqꝫ ad
p̄finitũ tp̄s a p̄re. i.
vſqꝫ ad etatē adultã
f Ita ꝛ nos. ſ. iudei. g Cũ eēmꝰ puu. in ſtatu ve. teſt.
h Sub elemē. hu. mũ. era. ſeruiētes. i. ſub legalibꝰ obſ-
uãtijs q̄ dicũtur elemēta. i. lr̄e. qꝛ ſic in addiſcēdo puer ĩ-
cipit ab iſtis elemētis vt ſciat ea noiare ꝛ diſtinguē. ꝓce-
dēte vo tpe dimiſſa hac occupatiõe circa ſcias occupat.
ita legales obſeruãtie fuerũt q̄dam figure diſponētes ad
xp̄m vt dictũ ē. ꝓpter qđ in eiꝰ aduētu ſũt dimiſſe. iõ ſb̄dit
i At vbi ve. ple. tpis. i. tp̄s xp̄i ĩ q̄ data ē plenitudo ſpũſ
ſancti. vel aliter. k Pleni. tpis. i. ĩpletio tēpis p̄teriti a
deo p̄re diffiniti. l Miſit de. fi. ſu. fa. ex mulie. q̄tuʒ ad
corpus ſumptũ de v̄gine. m Factũ ſub lege. qꝛ volu-
it legalia ſuare. n Vt eos q̄ ſb lege erãt. legalibꝰ obſ-
uãtijs obligati. o Redimēt. p ſuã paſſionē p quã abſtu
lit dictã obligationē. p Vt adop. fi. ſ. dei q Recipe
mus. p xp̄m q̄ ē filiꝰ nãlis: ꝛ hãc filiationē declarat ꝯñr p
effectũ dicēs. r Qm̃ eſtꝭ filij. i. vt h̄ filiatio mõſtraret.
s Miſit de. ſpi. fi. ſui. i. ſpm̃ ſctm̃ q̄ dr ſpũs filij ſic ꝛ p̄ris.
eo q̄ ꝓcedit ab vtroqꝫ. t In cor. nr̄a. p gr̄e infuſioneʒ.
v Clamantē. i. clamare faciētē p ꝯfeſſionē fidei. Rom. x
Corde. n. credit ad iuſticiã: ore ăt ꝯfeſſio fit ad ſalutē. vel
aliter. v Clamãtē. i. p ſignũ ſenſibile oñdētē. ſic Gen.
iiij. dr. Vox ſanguis fratris tui abel clamat ad me de ter
ra. In p̄mitiua eñ eccia baptizatis dabat ſpũſſanctꝰ ĩ ſi-
gnõ ſenſibili ſignificãte grãm infuſam mēti. ꝛ p ꝯñs filia
tionē adoptiuã ꝛ paternitatē ſibi correſpondentē x Abba
pat ꝯfitēdo deũ p̄rem. ꝛ ponũt hic due dictiões idē ſigni
ficãtes. p̄ma hebraica vel potiꝰ ſyriaca: tñ ea cõiter vtunt
hebrei: qꝛ lingua ſyria ꝛ hebrea ſunt ꝓpinq̄. ſcđa greca. li-
ea vtant latini ad ſignificãdũ q̄ deꝰ pr̄ ꝯuerſos de iudaiſ-
mo ꝛ gētilitate ad fidē vniret in fidei ꝯfeſſiõe. ꝛ ex dictꝭ in
fert ꝯclõem di. y Itaqꝫ iã nõ ē ſeruꝰ ſʒ filiꝰ. ſ. q̇cũqꝫ cõ-
fitet fideliter deũ p̄rem. ʒ Qđ ſi filiꝰ. p adoptionem.
a Et heres p deũ. ipm adoptantē. filio eñ adoptiuo de-
betur aliq̄ ps hereditatis ſm leges. b Sʒ tũc quideʒ.
Hic arguit galatharũ ingtitudinē. p filiationē eñ dei ad
optiuã erãt liberati a ſeruitute legis vt p̄dictũ eſt. ꝛ iõ ma
gna erit ingratitudo: hãc ſeruitutē recipe tanqꝫ dei donũ
eſſet inſufficiēs ad ſalutē: ꝛ erat maior ingratitudo in gē-
tibus conuerſis de idolatria: ꝛ ſic non erant nutriti in ob
ſeruãtijs legalibus: ſicut fuerant cõuerſi de iudeis. iõ di-
citur. b Sed tũc quidem. ſ. ante cõuerſionem vr̄am.
c Ignorantes deum. verum. d His qui natura non
ſunt dij. ſed ſolum fictione hominũ: cuiuſmodi ſuntꝭ ido
la. e Seruiebatꝭ
colendo ip̄a.
f Nunc autē. poſt
veſtram cõuerſionē
g Cum cognoue-
ritis deum. p fidem.
h Immo cogniti
ſitis a deo. qui voca
uit vos p ſuam gra
tiam. i Quomo
do conuertimini ite-
rum ad infirma ꝛ e-
gena elementa. id ē
ad legales obſeruã-
tias que dicunt ele-
menta rõne p̄dicta:
ꝛ infirma et egena:
quia nõ iuſtificabãt
nec gratiam contie-
bant: ſicut faciũt ſa-
cramenta noue legꝭ
Dicit autem. Iter.
non quia ante ſuaʒ
conuerſiõem lega-
lia ſeruaſſent vt pre
dictum eſt: ſed quia
tunc idola coluerãt
qui cultus erat illi-
citus. ꝛ ſimiliter legalium ritus ponendo in ſpem ſuam
tanqꝫ eſſet neceſſarius ad ſalutem. quod galathe faciebãt
ideo ſubditur. k Dies obſeruatis. apud iudeos cele-
bres: vt decimam diem menſis primi ad accipiendũ ag-
num paſchalem ꝛ huiuſmodi. l Et menſes. in p̄ncip.
eñ menſium celebrant iudei neomeniam.
m Et tempa. vt tempus egreſſionis de egypto menſe p̄.
et tempus liberationis yſaac menſe ſeptimo ꝛc̄.
n Et annos ſcʒ ſeptimum annum qui dicebatur remiſ-
ſionis. ꝛ quinquageſimũ. qui dicitur iubileus. et quia ta
lis pbſeruantia erat illis illicita. ideo ſubdit.
o Timeo ne forte ſine cauſa. i. inutiliter.
p Laborauerim in vobis. p̄dicando vobis fidem catho
licam. que non ꝓficit dicto modo iudaizantibus. iđo ſub
ditur. q Eſtote ſicut ego. dimittētes legalia: ſicut ego
dimiſi. q Quia et ego. in errore fui: r Sicut vos.
fuiſtis. ꝛ ideo ſicut ſum correctus. ita ꝛ vos corrigatis.
s Fratres. Poſt galatharũ increpatiõem. Hic apoſto
lus ponit eorum cõſolatoriam monitiõem. modo boni
ſamaritani poſt vinũ mordicatiuũ infundens oleum le-
nitiuum. Circa quod ſciendum q̄ apoſtolus magnas p-
ſecutiões in corpe ſuſtinuerat anteq̄ galathis predicaret
ꝛ hoc erat eis notũ. ꝛ tamē non reſpuerũt eum tanqꝫ ho-
minem abiectum ꝛ paſſum. ſed valde reuerēter ꝛ carita-
tiue receperũt eum. de quo cõmendat eos dicens.
s Fratres obſacro vos. ſupple. ne credatis ex odio me
vos increpaſſe. ſed ex amore. ideo ſubdit.
t Nihil me leſiſtis. ſed ſupple bona mihi feciſtis. vt po
ſtea exprimitur.
v Scitis. quia per infirmitatem carnis. i. tribulationes
paſſus in corpore.
x Euangelizaui vobis iam pridem. i. antea. et eſt aduer
bium temporis. y Et tentatiõem veſtrã in carne mea
no ſpreuiſtis. Hic accipitur tentatio pro experientia. tē-
tare enim eſt per experimentum accipere. Eſt igitur ſen-
ſus. Non ſpreuiſtis me paſſum in carne. licet hoc notum
vobis fuerit per experientiam.
ʒ Neqꝫ reſpuiſtis. ſcilicet p̄dicatiõem meam.

a ſtis.ſed ſicut angelū dei ex
cepiſtis me ſicut xp̄m ihm̄.
b Ubi ē ergo beatiutdo ve
c ſtra.Teſtimoniū eñ perhi
d beo vobis.q̄ ſi fieri poſſz
e oculos vr̄os eruiſſetis et
f dediſſetis mihi.Ergo ini-
micus vobis factus ſum.
g verū dicēs vobis.Emulā
h i tur vos nō bene ſ exclude
k re vos volūt vt illos emu-
l lemini.Bonū autem emu
m lamini in bono ſemp.ꝛ nō
tantū cum p̄ſens ſum apd
n vos.Filioli mei quos ite-
rū p̄turio:donec formetur
o xp̄s in vobis.Vellē autez
p eſſe apud vos mō ꝛ muta-
q re vocē meā:qm̄ confūdor
r in vobis.Dicite mihi qui
s ſub lege vultis eē.Legem
t nō legiſtis Scriptū eſt eñ
v qm̄ abraā duos filios ha-
x y buit vnū de ancilla:ꝛ vnū
z de libera.Sz q̄ de ancilla
a ſm carnē nat⁹ ē.q̄ aūt de li
b bera:p repromiſſionē: q̄ ſt
c p allegoriā dicta.Hec eñ
d ſūt duo teſtamēta.Unū q̄-
e dē in mōte ſyna in ſuitutē
f g generās q̄ ē agar.Syna ei
mōs ē in arabia q̄ coiūct⁹
h ē ei q̄ nūc ē irl'm ꝛ ſuit cum
i filijs ſuis.Illa aūt q̄ ſurſū
k l eſt hieruſalem:libera eſt:
m n q̄ eſt mat noſtra Scriptū ē
o eñ Letare ſterilis q̄ nō pa
p q ris:erūpe ꝛ clama que nō
r p̄turis q̄ multi filij deſer-
s te magis:q̄ꝫ eius q̄ hꝫ virū
t v Nos autem frēs ſm yſa-
x y ac p̄miſſionis filij ſum⁹.ſ
quō tunc is q̄ ſm carnē na
z tus fuerat p̄ſequebat eum
a qui ſm ſpiritū:ita et nunc.
b Sed quid dicit ſcriptura.
c Ejcc ancillam ꝛ filiū eius
Non eñ heres erit fili⁹ an
d cille cuz filio libere.Itaqꝫ
fratres non ſumus ancille
e f filij ſed libere.qua liberta
te chriſtus nos liberauit.

a ¶ Sed ſicut angelū dei:hyp̄bolice loquit ad maiorē ex p̄ſſionē reuerētie ſibi facte.ſ qm̄ retracti erant a bono p falſos apl'os.iō ſbdit. b ¶ Ubi ē ḡ btitudo vr̄a.i.bonuz initiū vr̄m q̄ dicebmini beati.ꝛ eratis in ſpe. c ¶ Teſtio niū eñ p̄hibeo vob.ex viſu ꝛ auditu. d ¶ Quia ſi fieri poſſet.ꝯuenieter tñ. e ¶ Ocl'os vr̄os eruiſſetis.licet eñ h̄ facere poſſet abſolute nō tñ bñ.pōt etiā dici q̄ eſt hyp̄bole.ad magis exp̄mendū caritat affectū quē ſibi oñderāt:ſ q̄ incitati erāt ꝯ eū ſubdit. f ¶ Ergo ini. vob fact⁹ ſum verū dicēs vob.arguēdo d̄ malis.q.d.nō me debetis ex h̄ minus diligē ſ magis.ꝛ q̄ inducebant ad hoc p falſos apl'os ſimulātes h̄ facere ex galatharū dilectiōe iō ſbdit. g ¶ Emulantur vos.i.diligunt. h ¶ Nō bñ.ſ ſimulatorie ꝛ ad malū veſtrū.ideo ſubditur. i ¶ Sz exclude vos volūt.ab euāgelica veritate. k ¶ Ut illos emulemi.i.imitemini in legalibus obſuātijs. l ¶ Bonū aūt emulami.i.imitami. m ¶ Et nō tm̄ cuz p̄ns ſum apud vos.i.fui.q̄a tūc nō erat p̄ns quādo ſcripſit hāc epl'am.ꝛ q̄ ferūēter p̄fectū eor deſideret oñdit di. n ¶ Filioli mei q̄s itex p̄turio.i.cū lachrimis ꝛ dolore de errore vos reuoco ſic̄ p̄us reuocaui vos a gētilitate. n ¶ Donec formet xp̄s in vob.p ſinceritatē fidei formate. o ¶ Vellē aūt eē apd̄ vos mō.p̄ñtia corpali. p ¶ Et mu.vo.mc.increpādo vos aſp̄e.q̄ mō v̄bis ſuauibus vob ſcribo.ꝛ ſubdit cā. q ¶ Qm̄ ꝯfundor in vobis id ē apud alios fideles ꝯfundor de vr̄a ſbuerſiōe. r ¶ Dicite m̄.h̄ pōit ſcd̄a ſil'itudo ad oñdēdū ceſſatiōz legaliū ꝛ accipit d̄ ſcp̄tura Geñ.xvj.ꝛ.xxj.ꝛ p̄ pōit figura.ſcd̄o ad p̄poſitū adaptat ibi.Nos āt.Circa p̄mū dic̄. r ¶ Dici.m̄ q̄ ſub lege vult eē falſis apl'is acq̄eſcēdo. s ¶ Legē ñ legiſt.i.libros moyſi q̄ apd̄ hebreos p̄p̄e lex dicūt.q.d.vī q̄ ñ legiſt.vl' ſi legiſt.nō intellexiſt. t ¶ Scrip.ē ei.i locis p̄reallegat. v ¶ Qm̄ abraā du.fi.ha.p̄l'es aūt habuit d̄ cethura.vtz Geñ.xxv.ſ iſtos duos h̄ tm̄ exp̄mit apl's q̄ de illis magis loquit ſcriptura.ꝛ q̄ faciūt ad p̄poſitū.nō aūt alij. x ¶ Unū de ancilla.ſ.yſmaelē. y ¶ Et vnū d̄ libera.ſ.yſaac.Sciēdū tñ q̄ agar mr̄ yſmaelis fuit vxor abrae vt dictū ē Geñ.xvij.q̄ tñ ſara erat vxor ei⁹ p̄ncipalis.iō h̄ agar retinuit nomē ancille. z ¶ Sz q̄ de ancilla ſm carnē nat⁹ ē.i.p modū nālē. a ¶ Qui aūt de libera.repromiſſionē.ſ.dei adiuuātis nām.q̄ ſara erat ſteril'.et cū h̄ trāſierat in ea tp̄s ꝯcipiēdi qñ ꝯcepit yſaac.erat eniz tūc nonagenaria.Geñ.xvij. b ¶ Que ſūt p allegoriā dicta.hꝫ eñ ſacra ſcriptura q̄druplicē ſenſū.ſ.hyſtoriacū.q̄ p voces ſignificat.ꝛ myſticū q̄ p rē ſignificatā intell'r.ꝛ h̄ eſt triplex.ſ.Moralis qñ intelligit q̄d agēdū ſit.Allegoric⁹.qñ deſignat q̄d credēdū.Anagogic⁹.qñ ſignat q̄d in p̄ria ſp̄andū.Et h̄ p̄nt videri in h̄ noie irl'm q̄d i ſenſu lr̄ali ſignat ciuitatē iudee metropolim.in morali aiam fidelem.in allegorico eccl'iaz militātē.in anagogico eccl'iam triūphantē.Un̄ v̄ſus.Litera geſta docet.q̄d credas allegoria.Moralis q̄d agas.q̄ tēdas anagogia. c ¶ Hec ei ſunt duo teſtamēta.ſm ſenſū allegoricū. d ¶ Unū q̄dē in mōte ſyna.q̄ ve.teſta.fuit ibi datū a deo.cui⁹ in hoc fuit abraam figura. e ¶ In ſuitutē generās.i.ſubijciens homines ſuituti legaliū.q̄d fuit on⁹ ip̄ortabile.vt dictū eū.ſ iij.ca. f ¶ Que eſt agar.ſ.ſignificatiue fuit eñ figura ſuitutis legalis. g ¶ Syna ei mōs ē in arabia.i.lꝫ ſyna ſm lr̄alē ſenſū mlt'ū diſtet a irl'm.tñ ꝯiūct⁹ ē ei ſm ſenſuz allegoricū.q̄ ſeruit⁹ leg p montē ſyna ſignificata tūc vigebat in irl'm.vbi erat tēplū i q̄ offerebant ſacrificia ꝛ exercebant legalia.nōdū eñ erat deſtructū p romāos q̄ deſtructio illa fuit poſt paſſionē apl'i q̄ paſſus fuit ſub nerone.tēplū v̄o fuit deſtructū poſtea veſpaſiani tp̄e. h ¶ Et ſeruit cū filijs ſuiſ.i.cū iudeis in ſuitute legis. i ¶ Illa aūt q̄ ſurſū ē.ſ.eccia q̄ ē. k ¶ Hierl'z allegorice.q̄ d̄r ſurſū.q̄ p̄dicat ꝛ p̄mittit bona celeſtia. l ¶ Libera ē.a ſuitute leg. m ¶ Que ē mater nr̄a.p baptiſmū ei regñati ſum⁹ ex ea. n ¶ Scriptū ē ei.Eſa.liiij.d̄ hac gñatiōe ſcd̄a. o ¶ Letare ſte.q̄ nō pa.i.eccleſia de gētib⁹ collecta q̄ tp̄e ve.teſt.erat ſteril' ab op̄ib⁹ bonis. p ¶ Erūpe.in laudē diuinā. q ¶ Et clama.corde ꝛ ore p̄ grārūactiōe. r ¶ Q̄ mul.fi.deſer.i.gētilitat ad fidē xp̄i ꝯuerſe q̄ añ erat a deo deſerta p̄p ei⁹ idolatriā s ¶ Mag q̄ꝫ ei⁹ q̄ hꝫ vir.i.ſynagoge q̄ i mōte ſynai d̄ſpōſata fuit deo i leg ſuſceptiōe. t ¶ Nos.h̄ ꝯñr mag adaptat figura ad p̄poſitū cū d̄r.Nos āt.ſ.xp̄iani. v ¶ Secūdū yſaac.i.ad ſil'itudinē ei⁹. x ¶ Promiſ.fi.ſu.i.geniti p grāz nō p naturā ſic̄ yſmael. y ¶ Sz quō tūc is q̄ ſm car.na.fue.i.yſmael z ¶ Perſeq̄bat eū q̄ ſm ſp̄m.ſ.yſaac q̄ nat⁹ erat ſm p̄miſſionē diuā.ſp̄s ei ē de⁹.Ioh.iiij. z ¶ Perſeq̄bat.d̄ hac p̄ſecutiōe dictū ē Geñ.xxj.q̄ ſm expoſitores catholicos fuit corpal'.nā yſmael q̄ erat maior corp̄e ꝛ fortior yſaac ſub ſp̄ē ludi ledebat eū malicioſe.ſꝫ hebos v̄o fuit ſp̄ūal'.q̄ iducebat yſaac ad aliq̄ q̄ ſapiebāt idolatriā.dictio ei hebraica ibidē poſita ē eq̄uoca ad ludū ꝛ idolatriā.ꝛ dictū apl'i vī eē mag ꝯſonū ſcd̄e expōnit cū ſubdit. a ¶ Ita ꝛ nūc.q̄ p̄ſeudoapl'i ſuadebāt galathis iudaizare q̄d ē ſil'e ipi idolatrie p⁹ euāgelicū publicatū. b ¶ Sz q̄d dic̄ ſcri.Geñ.xxj. c ¶ Ejce an.ꝛc̄.ꝛ ſic factū ē ad lr̄az d̄ agar ꝛ yſmaele filio ei⁹ p q̄d figuratū fuit q̄ legal' obſuātia cū obſuatorib⁹ ſuis a ꝯſortio fidelium erat i aduētu xp̄i abijciēda.iō ꝯcludit apl's. d ¶ Itaqꝫ fra.nō ſu.an.fi.i.ſuituti legaliū ſubiecti. e ¶ Sz libē.i.militāt eccie a talib⁹ liberate. f ¶ Qua librate xp̄s nos liberauit.q̄ p ſuā bñdictā paſſionē legalia euacuauit.

In ca.iiij.vbi dr in poſtil. Que ſt p allegoriam dicta.
Licet in qōne ſup plogū Gen.in ar.v. Additō
dictū fuit q eple pauli hnt vnū ſenſū lrale.tn nihil
ominꝰ ipe apls ples auctates allegat in ſenſu myſti
co ſic z in alijs locis.fuit em pncipal doctor ſacre ſcriptu
re ad quē ptinet ex-
ponē in q ſenſu acci
piant auctes ſic etiā
faciūt ſancti docto-
res eccl'ie.q lz in li-
bris ſuis multas au
ctoritates allegāt in
myſticū ſenſū.ipi tn
dicta ſua ſm ſenſuz
lralem tradunt.

In eo.ca.vbi dr i
poſti. De hac pſecu
tione dictū fuit Ge
neſis.xxj. Additō
Qualiter intel
ligat h pſecu-
tio yſmael cō
tra yſaac hr plene i
additiōe ſup prinz
locū.ſ.Gene.xxj.q
bn ꝯſonat dict apli
in h loco.yſmael ei
irridebat yſaac cre-
dēs ſeipm fuiſſe ma
iorē natu z legitimū
z ēt a deo bñdictuz.
z ſic credebat ſe ſuc
cedere in hereditatē
iō irridebat de mag feſto ipi yſaac in ablactatiōe ſup q ſa
ra dixit abrae. Ejice ancillā z filiū eiꝰ.nō em erit heres fi-
lius ancille cū filio meo.q.d.nō erit heres yſmael ſic ipſe
ſe iactat deridēdo yſaac.quā ſniam ſare deꝰ ꝯfirmauit di.
Oia q dixerit tibi ſara audi vocē eiꝰ.cuiꝰ rōez reddēs ſb
dit.q2 in yſaac vocabit tibi ſemē.q.d.lz yſmael ſit filiꝰ tuꝰ
pmogenitꝰ.nō tn heres erit put putat. Et h expō vi ma-
gis ꝯcordare cū ſnia apli i h libro.iudei em videtes ſe fu-
iſſe pmogenitos a deo p ſuſceptionē leg.deridēt de gēti-
libꝰ ex h q credūt q ad ipos ptinet hēditas qd tn nō ē ita
nam in ſcdo filio ſcz yſaac qui ſm pmiſſionē natus ē.vo-
cabitur nomen abrae. Replica.

In ca.iiij.vbi dr. Que ſt p allegoriā dicta Burg.dic
q qūuis apls aliqn allegat auctes ſacre ſcripture i
ſenſu myſtico vt h z i alijs loc zc. h eſt ꝯ poſtil.z
etiā ꝯ vitatē.nā apls allegat h ſcripturā ſic vera ē ad lraz
ipe tn vt doctor pncipal docet eā exponē p allegoriam.
Nā ſiqs exponēt idē allegatū de agēdis.eēt tropologia.
ſi de ſpandis.eēt anagogia.ſic apls exponēs de credēdis
vt fiat allegoria.ex h em nō fundarēt pdicti expoſitores
ſenſum myſticū in allegoria apoſtol. ſz in veritate textus
allegati.vide ſupra.j.Cor.iiij.

In e.c.d ludo yſmael.vide corru.Geñ.xxj.zc. Ca.v.
State. Poſtq vo apls ſuā ſniaz de ceſſatiōe lega-
liū oñdit multiplr eē iuſtā.h ꝯñr inducit galathas
ad eiꝰ obſuātiā.z diuidit in duas ptes.q2 p indu-
cit ad h ex euaſiōe mali.ſcdo ex ꝯſecutiōe boni ibi. Vos
in libtatē.pmū aūt malū qd euadit p ſniaz apli ē ſuitꝰ q
ē mors ciuilis.iō dr. a State.i fide catholica. b Et
noli.ite.iu.ſui.ꝯtineri.leg em ſuitꝰ erat qſi importabile
onꝰ.vt dictū ē.ſ.iij.ca.ſcdm malū ē amiſſio gre xpi qd tā
git cū dr. c Ecce ego paulꝰ.z pz lra.terciū ē obligatō ad
vniuerſā legē faciēdā.qd vix aut nūq pōt qs facē qd nōt
cū dr d Teſtificor āt zc.ſic ei i ſuſceptōe baptiſmi obli
gat recipiēs ad fidē catholicā ſuādā:ſic i circūciſiōe obli
gabat ad legē moſaicā faciēdā q2 ſic lex moſaica dr lex fa
ctor.ſic lex euāglica dr lex fidei.Ro.iij.qrtū malū ē ſepa
tio a xpo:z h nōt cū dr. e Eua.eſt a xpo q i le.iuſti.i.i

a
b State z nolite Ca.v
iterū iugo ſeruitutis
contineri. Ecce ego
paulus dico vobis: qm ſi
circūcidamini xps vobis
d nihil pderit. Teſtificor āt
rurſus omi hoi circūciden
ti ſe: qm debitor ē vniuer-
e ſe legis faciēde. Euacuati
eſtis a xpo. Qui in lege iu
ſtificamini a gra excidiſtis
f
g Nos eni ſpū ex fide ſpem
h
i iuſticie expectamꝰ. Nā in
xpo ieſu neq circūciſio ali
quid valet neq pputium.
k ſed fides q p caritatē ope-
l ratur. Currebatis bene.
m
n Quis vos faſcinauit veri
tati nō obedire: Nemi cō-
o ſenſeritis. Perſuaſio hec:
p nō eſt ex eo qui vocat vos
q Modicū fermentū totam
r maſſam corrūpit. Ego cō-
s fido in vobis in domino:
s
t q nihil aliud ſapietis. qui
v autē cōturbat vos: porta-
bit iudicium qcunq ē ille.
x Ego autē fratres ſi circūci
y ſionē adhuc pdico qd ad-
huc perſecutiōem patior.
z Ergo euacuatū eſt ſcanda
a lū crucis. Utinā abſcindā
b tur qui vos conturbant.
c
d Uos eni in libertatem vo
e cati eſtis fratres: tantum
ne libertatem in occaſio-
f nem detis carnis: ſ p cari
tatem ſpiritus ſuite iuicez

obſuātia legaliū qrit iuſtificari.reputātes nō ſufficē vo-
bis fidē xpi ad ſalutē.z p ꝯñs blaſphemat eū tāq ipotē-
tē. f Nos ei i ſpū.i.p ſpmſctm. g Ex fide.ſ.xpi.
h Spē iuſti.expe.i.eťnā btitudinē.q ē merces iuſticie p
xpm date. i Nā i xpo ieſu neq circūc.zc.i.ad ſalutē q
p xpz dat.circūciſio
vl pputiū nihil opa
tur. k Sz fi.q p
cari.ope.fides em ſi
ne opibꝰ mortua ē.
vt dr Jac.ij.z iō nō
ſufficit ad ſalutē ꝯſe
quēdā.ad quā reqri
tur vita gre. l Cur
rebat.h infert ꝯclo
nē ex dict.ſ.q gala.
ipediti erāt a profe-
ctu iuſticie p falſos
aplos d. Currebat
bñ.ad brauiū ſalut
eťne m Quis vos
faſcinauit.ſ.ab iſto
curſu.ſ.docēs vos.
n Ueritati.ñ obe-
dire.nō qrit h ex ig-
nōrātia. ſciēs q h erat
p falſos aplos. ſz ex
admiratōne.ſic ſal-
uator. Luce.viij. qs
me tetigit. o Per
ſuaſio h.ſ.ſeruādi le
galia. p Nō ē ex
eo q vōuit vos.q2 ñ
eſt ex iſtinctu xpi.ſz dyaboli. q Modi.fermē.zc.bonū
ei ꝯſiſtit ex oibꝰ circūſtātijs bonis.malū āt ex ſinglis dfe
ctibꝰ ita q vna ſola circūſtātia mala fac totū actū malū:
z ſilr i ꝯgregatiōe fideliū vnꝰ puerſꝰ i fide corrūpit alios.
q2 tn apls ꝯfidebat d correctiōe galathar ſbdit. r Ego
ꝯfi.i vo.q ad monitionē vos corriget. s In dño.i.p
adiutoriū dei ita. s Ni.ali.ſapi.niſi vitatē euāgelij
quā pdicaui vob. t Qui āt ꝯtur.vos.aſſerēdo q ſine
circūciſiōe ſaluāi ñ poteſt. v Por.iu.ſu.i.penā ſibi dbi
tā. Ceſſatōz āt circūciſiōis oñdit p debitū factū ſuū.eāt ei
natōe iudeꝰ z p ꝯñſ circūciſꝰ pp h ñ ē credibl'e q vellz odi
um iudeor z pſecutiōz ab eis ſuſtinē:eo q pdicabat ceſ-
ſatioz circūciſiōis:niſi ita eēt vitate.z h ē qd dic. x Ego
āt fra.ſi adhuc cir.pdi.dicēdo q ſit neceſſaria ad ſalutem
y Quid adh.pſec.pa.q.d.ñ debeo aplꝰ pati.q2 p re a-
lia nō pſequūt me iudei.iō ꝯcludit. z Ergo eua.ē ſcā.
cru.q2 iudei nō ſcādalizabant d paulo pdicāte ihm naza
renū crucifixū fuiſſe:ſz q2 pdicabat euz ver xpm fuiſſe et
circūciſiōz euacuaſſe.cuiꝰ ꝯriū qtū ad ceſſationē circūci-
ſiōis falſi apli aſſerebāt.iō ſbdit de illis. a Utinā ab-
ſcindant.i.totalit a vob ſepent. b Qui ꝯtur.vos.dicē
tes q circūciſio ſit vob neceſſaria ad ſalutē. c Uos āt
Hic ꝯñr īducit galathas ad dimiſſionē legaliū ex ꝯſecu-
tione boni inde prouenietis.z diuidit in duas ptes.ſ.in
ptē pncipalē z incidētalē q incipit ibi. Manifeſta ſt Pri
mū vo bonū ſequēs ex ceſſatiōe legaliū eſt libertas q eſt
ſumme deſiderabilis.intm q etiā bruta aialia pponūt eā
ſatietati ventris: vtz in auibꝰ incluſis.ideo dicit.
c Uos aūt in libertatē.a legali ſuitute q eſt maxima.
d Uocati eſtis frēs.p grām xpi vos liberātis. verūtamn
non eſt abutendum hac libertate.ideo ſubdit.
e Tantū ne libertatē in occaſiōem detis carnis. q.d.h
tn eſt vobis neceſſariū q nō laxetis vos ad ſequendū car
nis impulſum.credētes q ſit vobis licitū.ſicut dixerunt
aliqui heretici.p libertatē ſpūs omnia licere ſibi.
f Sed p caritatem ſpūs ſeruite inuicem.in tpalibus et
ſpūalibus mutuo vos iuuando.ſecundū bonum eſt vni
uerſe legis facilis impletio.ideo dicit.

g Oīs em̄ lex in vno ſermo-
h ne implek. diliges ꝓximū
i tuū ſic teipſm. Qđ ſi inuicē
k l mordetis ⁊ comeditis vi-
dete ne abinuicē cōſūma-
m n mini. Dico aūt i xp̄o. Spū
o ambulate ⁊ deſideria car-
p nis nō ꝑficietis. Caro enī
cōcupiſcit aduerſꝰ ſpm̄: ſpi
ritꝰ aūt aduerſꝰ carnē. Hec
q em̄ ſibijnuicē aduerſāk vt
r nō quecūqꝫ vultꝭ illa facia
s tis. Qđ ſi ſpiritu ducimi:
t v nō eſtis ſb lege. Maīfeſta
x y ſūt aūt opa carnis q̄ ſūt forni-
z a catō imūdicia īpudicicia.
b luxuria idoloꝝ ſuitꝰ vene

c d ficia inimicicie cōtentiones
f g emulatiōes: ire: rixe: diſſē
i k ſiōes: ſecte: inuidie: homici
k l dia: ebrietates: comeſſati
m n ones: ⁊ his ſilia: q̄ p̄dico
o vobis ſic p̄dixi: qm̄ q̄ talia
agūt regnū dei nō cōſeqnk
p q Fructꝰ aūt ſpūs ē caritas
r s gaudium: pax: patientia:
t benignitas: bonitas: lōga
v x nimitas: manſuetudo: fi-
des: modeſtia: continētia
caſtitas. Aduerſꝰ hmōi nō
y z eſt lex. Qui aūt ſūt xp̄i car
nē ſuā crucifixerūt cum vi-
a cijs ⁊ concupiſcentijs. Si
b ſpū viuimꝰ ſpū ⁊ ābulemꝰ

g Omnis em̄ lex in vno ſermone implet̄ ſcꝫ in precepto caritatis. qđ tn̄ duplicak inq̄ꝫtū dilectio reſpicit deū ⁊ ꝓximū. vn̄ dicit ſaluator Math. xxij. In his duobꝰ mandatis pendet tota lex ⁊ ꝓphe. q̄ oīa alia p̄cepta nō ſūt niſi q̄dā explicatiōes mādati dilectiōis dei ⁊ ꝓximi. aplꝰs tn̄ nō ꝓſequik h̄ niſi de dilectiōe ꝓximi dicēs. h Dili. ꝓximū tuū ſic teipſm. in ordine ad eandē btitudinē cōſequendā. ⁊ ꝯn̄r remouet ꝯ̄riū di. i Qđ ſi inuicē mordetis. vbis malis inuicē iiuriādo. k Et comedetis. defraudādo. ſic de vſurario cōit dicik: ꝙ comedit illū cui tradit ad vſurā l Videte. i. aduertere debetꝭ. q̄ ad h̄ ſequik deſtructō vꝛa in corꝑe ⁊ aīa. ⁊ h̄ ē qđ dicit. Ne abinuicē ꝯſumami. terciū bonū ē ſeq̄la ſpūſſācti. ꝑ quā hō̄ ꝓficit i ſpūalibꝰ. ⁊ retrahik a deſiderijs carnalibus. ⁊ hoc eſt qđ dicit. m Dico aūt in xp̄o. i. ex doctrina xp̄i. n Spū ambulate. ſeq̄ntes inſtinctū ſpūſſancti quē nata ē hūana mēs ſeq̄. o Et deſideria carnis nō ꝑficietis in oꝑe. licet inſurgāt motꝰ carnales ꝯcupiſcentie. p Caro em̄ ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c̄. i. ſenſualitas cōtra rōem. ⁊ ecōuerſo. ſic exꝑimur in nob. ⁊ hic accipik ſpiritus rōnalis. iō ſubdit. q Vt nō q̄cūqꝫ vultis. ſcḿ rōnem. r Illa faciatꝭ. impediti motu ſenſualitatis. ⁊ ſic ſuo mō diſſentiūt libtas ſpūs ⁊ ſuitus legis. iō ſubdit. s Qđ ſi ſpū ducimi. ſeq̄ntes inſtinctū ſpūſſcti. t Nō eſtis ſub lege. i. ſeruituti legaliū alligati v Manifeſta ſunt. Hec ē ſcđa ꝑs incidētalis. in q̄ diſtiguit opa carnis ⁊ ſpūs. eo ꝙ fecerat mētionē de vtroqꝫ. ⁊ diuidik in duas. q̄ p̄ ponik h̄ diſtinctio. ſcđo apl̄i monitio ibi. Qui aūt ſūt xp̄i. Pꝛia in duas: q̄ p̄ diſtinguit opa carnis. ſcđo ſpūs ibi. Fructꝰ aūt. Circa p̄mū ſciendū ꝙ opa carnis dicunk illa ad q̄ caro inclinak. ⁊ h̄ ſūt ꝓpꝛie opa luxurie ⁊ gule. p̄ ḡ diſtinguit opa luxurie. ſcđo gule ibi. Ebrietates. In opibus v̄o luxurie p̄ ponit q̄ ꝓpꝛie ꝑtinēt ad luxuriā dicens v Manife. au. ſūt opa car. q̄ ſunt ſenſibilia. x Que ſūt fornicatio. q̄ꝫtū ad ꝯcubitū ſoluti cū ſoluta. y Immūdicia. q̄ꝫtū ad viciū cōtra naturā. z Impudicicia. q̄ꝫtū ad exteriorē inhoneſtatē in aſpectu: greſſu: tactu: ⁊ hmōi q̄ ꝓcedūt ex impudicicia cordis. a Luxuria. nomē eſt generale ad oīa q̄ ꝑtinēt ad h̄ viciū. ⁊ ſic oīa alia q̄ nō ſūt annumerata ꝑ h̄ includunk. b Idoloꝝ. Hic ſcđo pōit alia q̄ ſeq̄ ſolēt ad luxuriā di. Idoloꝝ ſeruitꝰ vtꝫ de Salomone. iij. Reg. xj. q̄ ex ardore libidinis cū mlīeribꝰ alienigenis motꝰ fuit ad ſequēdū deos earū. c Veneficia id ē ſortilegia q̄ rōne libidinis ſolēt fieri. in hac ſignificatione dr̄ pſ. lvij. Venefici incātātis ſapiēter. d Inimicicie. latētes in aīo. ſic. ij. Reg. xiij. abſolon ꝯcepit odium cōtra amon: eo ꝙ ſororē ſuā violauerat. e Cōtentiōes vbis clamoroſis. f Emulatiōes. in vbis pungitiuis. g Ire. in vindicādi actu. h Diſſenſiōes. qn̄ incipiunt fieri ꝑtes. i Secte. qn̄ ſūt firmate. k Inuidie. i aīo. l Homicida. in facto. h̄ aūt oīa freq̄nter ſequunk ad luxuriā. vtꝫ. ⁊ poſſent poni exēpla de oībus: ſꝫ ꝓpter ꝓlixitatē omitto. k Ebrietates. h̄ ponūk opa carnis. q̄ꝫtū ad viciū gule. cū dr̄. Ebrietates. in q̄ notak exceſſꝰ ⁊ q̄cunqꝫ inordinatio circa potū. dr̄ em̄ ebritas a bria qđ ē mēſura. q̄ſi ex̄ menſurā rōnis. l Comeſſatiōes in q̄ notak oīs inordinatio circa cibū. m Et his ſil̄ia ad q̄ caro ē ꝓna. ſic nimia mollities lectoꝝ balneoꝝ ⁊ hmōi. n Que p̄dico vob. anq̄ꝫ veniat dei iudiciū. q̄ tūc penitere nō poteritis. o Qm̄ q̄ talia agūt regnū dei nō ꝯſeq̄nk. ⁊ ꝑ hoc excludik error dicētiū ꝙ dānati ſaluabūtur poſt mag̃ curricula temporum.

p Fructꝰ. h̄ ꝯn̄r enumerāk opa ſpūs. q̄ dicunk fructus ad ſil̄itudinē fructꝰ mālis: q̄ ꝓcedit de arbore ⁊ ꝑcipik cū q̄dā ſuauitate. ſic iſta a ſpūſancto ꝓcedūt ⁊ mentē delectāt. q̄rum diſtinctio accipik ſcḿ ꝙ mēs hoīs ꝑ ꝓceſſum ſpūſſancti in nob bn̄ diſponitur i ſe. ⁊ ad id qđ eſt iux̄ ſe. ⁊ ad id qđ eſt infra ſe. in ſe v̄o bn̄ diſponik qn̄ bene ſe hꝫ i bōis ⁊ malis: p̄ma v̄o diſpoſitio eius ad bonū eſt ꝑ amorē. q̄ ē p̄ma affectio ⁊ radix aliarū affectionū. ꝓpter qđ inter fructꝰ ſpiritus p̄ ponik. q Caritas. Rom. v. Caritas dei diffuſa eſt i cordibꝰ vr̄is ꝑ ſpm̄ſctm̄ q̄ datꝰ ē nob. ad quā ſequik. r Gaudiū qđ ē fructꝰ ſcđs. oīs em̄ amās gaudet ex p̄ntia amati quā facit caritas. j. Ioh. iiij. Qui manet in caritate in deo manet. ꝑfectio v̄o gaudij ē. s Pax. q̄ꝫtum ad duo. p̄ q̄ꝫtū ad quietē ab exterioribꝰ ꝯturbatiōibꝰ. al̄s nō eēt gaudiū ꝑfectū. ſcđo q̄ꝫtū ad ſedationē deſiderij interioris. nō em̄ ꝑfecte gaudet q̄s de aliq̄ cui nō ſufficit illud. Hec aūt duo iportat pax. iō ipa ponik tercꝰ fructus In malis aūt bn̄ diſponik mens. p̄ qn̄ nō ꝑturbak ex iminentia maloꝝ. qđ ꝑtinet ad patiam. ſcđo vt nō ꝑturbetur ex dilatiōe bonoꝝ. qđ ꝑtinet ad longanimitatē. nā carere bono hꝫ rōem mali. v. Ethi. Ad illud aūt qđ ē iux̄ ſe. i. ad ꝓximū. bn̄ ſe hꝫ mēs hoīs. p̄ quidē ꝑ volūtatē bn̄faciēdi qđ facit bonitas. ſcđo ꝑ bn̄ficentie executionē qđ facit. t Benignitas. vn̄ dicunk benigni q̄s bonus ignis amoris feruere facit ad bn̄faciēdū ꝓximis. tercio ꝑ h̄ ꝙ eq̄nimiter tolerank mala ab eis illata qđ facit. v Manſuetudo. q̄ cohibet irā. q̄rto ꝑ h̄ ꝙ nō inferk nocumētū ꝓximo ꝑ fraudē vel dolū. qđ facit. x Fides. ſi ꝓ fidelitate ſumik. ſi v̄o ſumak ꝓ fide q̄ credik in deū. ſic ꝑ ipam bn̄ diſponik mēs ad id qđ eſt ſupra ſe ſubijciēdo deo ſuū intellectū. ad illud v̄o qđ ē infra ſe bn̄ diſponik mēs hoīs. p̄mo quidē in actionibꝰ ꝑ modeſtiā. q̄ in dictis ⁊ factis debitū modū obſeruat. ſcđo in interioribꝰ ꝯcūpiſcētijs. ꝑ ꝯtinētiā ⁊ caſtitatē. diuerſimode tn̄: q̄ ꝯtinēs patik ꝯcupiſcētias fortes. ſꝫ nō vincik. caſtus v̄o nō vincik nec patik. et ſic habenk. xij. fructꝰ ſpūs q̄ ſignāk Apoc. vlti. Ex vtraqꝫ ꝑte fluminis lignū vite afferēs fructus duodecim y Qui aūt. Hic ꝯn̄r ponik apl̄i monitio duplex. ſcđa ponik i p̄ncipio ſeq̄ntis ca. p̄ma v̄o eſt ad carnis opa rep̄mēda. ⁊ opera ſpūs ꝓſequenda. d. y Qui aūt ſunt xp̄i. i. imitatores eius. z Carnem ſuam crucifi. cū vi. ⁊ cōcupiſcētijs. ita ꝙ cōcupiſcētie ⁊ vicia carnis mortua ſunt in eis. a Si ſpiritu viuimus. Hic accipitur ſi ꝓ quia. q̄ ſpūs eſt q̄ viuificat. caro aūt non ꝓdeſt quicq̄ꝫ. Ioh. vj. b Spiritu ⁊ ambulemus. ſequendo inſtinctū ſpiritusſancti in operibus noſtris vel dictamē recte rōnis. q̄ etiā dicitur ſpiritus. q̄ ⁊ bonum opus frequenter eſt occaſio vane glorie. ideo ſubditur.

c ¶ Non efficiamur inanis glorie cupidi. q̄ eſt principium alioꝝ maloꝝ: iō ſubdit. d ¶ Inuicē ꝓuocantes verb inturioſis. e ¶ Inuicē inuidentes, de bonis ꝓximoꝝ dolentes. ¶ In ca. v. vbi dicit i poſtil. Quoꝝ diſtinctō accipitur ſm ꝙ mens hois ꝑ ꝓceſſum ſpūſſancti diſponitur.

¶ Additio.

Hec diſtinctō b notabilis de fructib⁹ ſpiritusſancti ſumit a ꝑma ſcōe. q. lxx. ar. iij. in corꝑe q̄onis. vbi om̄ia q̄ hic ponūtur de verbo ad verbū ꝯtinent. et quedam alia ad hoc ꝑtinētia vide ibi.

¶ Ca. vj.

Fratres ſi ꝓoccupatus. Hic ꝯñr ponit apl'i ſcōa monitio. qr inducit galathas ad mutuā ſupportatōez. ⁊ p̊ in malo culpe nō ipm fouendo. ſ; lenit corripiendo. d. b ¶ Si ꝓoccupat⁹ fuerit hō ꝑ aliquā paſſionem inſurgentē vel ignorantiā. c ¶ In aliq̄ delicto. ex eis perpetrato. d ¶ Vos q̄ ſpiritales eſtis. i. ꝑfectiores ſcia et vita. e ¶ Inſtruite hmōi. i. ad bonū reducite. f ¶ Spū lenitatis. peccātes em̄ ex certa malicia ſunt magis acriter corripiēdi. g ¶ Conſiderāſ teip̄m. i. ꝓpriā fragilitatē. h ¶ Ne ⁊ tu

c Nō efficiamur inanis glie
d cupidi: iuicē ꝓuocātes: in-
e uicē inuidētes. ¶ Ca. vj.
a Fratres ⁊ ſi ꝓoccupa
b
c tus fuerit hō in aliq̄
d delicto vos qui ſpiritales
e
f eſtis: hmōi inſtruite i ſpū
g lenitatis: ꝯſiderātes teip-
h
i ſu;: ne ⁊ tu tenteris. Alter
k alteri⁹ onera portate: et ſic
l adimplebti⁹ legē xp̄i. Naz
ſiquis exiſtimat ſe aliq̄d eē
m
n cum nihil ſit: ipſe ſe ſeducit
o Opus autem ſuum prob;
p vnuſq̄ſq; ⁊ ſic in ſemetipſo
q tm̄ gloriā habebit: ⁊ nō in
r altero Vnuſq̄ſq; em̄ onus
s ſuū portabit. Cōicet aute;
t is qui cathecizat v̄bo ei q̄
ſe cathecizat in om̄ibuſ bo
v
x nis. Nolite errare: de⁹ nō
y irridetur. Que em̄ ſemina
z uerit hō: hec ⁊ metet: quo-
niā qui ſeminat i carne ſua
z de carne ⁊ metet corruptio
a nem qui aūt ſeminat in ſpū
b de ſpū metet vitā eternam
c Bonū aūt facientes nō de
d ficiam⁹: tp̄e em̄ ſuo mete-
e m⁹ nō deficiētes. Ergo dū
f tp̄s habem⁹ operemur bonū
g ad om̄s maxime aūt ad do
h
i meſticos fidei. Videte q̄li
bus lr̄is ſcripſi vobis mea
k manu Quicūq; em̄ volunt
l
m placere in carne: hi cogunt
n
o vos circūcidi tantū vt cru-
cis xp̄i ꝑſecutionē nō pati-
p ant. Neq; em̄ q̄ circūcidūt
q
r legē cuſtodiūt: ſed volunt
vos circūcidi vt i carne ve
s ſtra glorient. Mihi autem
abſit glari niſi in cruce dn̄i
t nr̄i ih̄u xp̄i: ꝑ quē mihi mū-
v dus crucifix⁹ eſt: ⁊ ego mū
x do. In xp̄o em̄ ih̄u neq; cir
cūciſio aliq̄d valet, neq; ꝑ-
y putium: ſed noua creatura
z
a Et q̄cūq; hāc regulā ſecuti
b
c fuerint pax ſuꝑ illos ⁊ mi-
d
e ſericordia ⁊ ſuꝑ iſrl' dei. de
cetero nemo mihi moleſt⁹
f ſit. Ego ei ſtigmata dn̄i ie-
g
h ſu i corꝑe meo porto. Gr̄a
i dn̄i nr̄i ieſu xp̄i cū ſpū vr̄o
fratres Amen.

¶ Explicit epiſtola Pauli ad galathas.

tenteris. ⁊ ſic ex paſſione labaris. ⁊ ꝑ ꝯñs indigeas manſuetudine correctōnis. ſcōo inducit ad ſupportatōez maliꝑene. d. i ¶ Alter alteri⁹ one. por. i. infirmitates mutuas ⁊ labores mutuo ſbueniendo. k ¶ Et ſic adimple. le. xp̄i. q̄ eſt lex charitat⁹. ⁊ ad ꝑdicta inducit rōnem dicens. l ¶ Nam ſi q̄s exiſti, ſe aliq̄d eē. i. magnū q̄d ſentiēs de ſe. m ¶ Cū nihil ſit. de ſe. ſ. niſi vanitas ⁊ pctm̄. n ¶ Ipſe ſe ſeducit. qr ꝑ h̄ in ꝯtemptū fratris ⁊ alia pctā cadit. iō ſbdi tur. o ¶ Op⁹ ſuū ꝓbet vnuſq̄ſq;. i. diligāter examinet. p ¶ Et ſic in ſemetip̄o glo, ha. ſ. in teſtimonio ꝓprie ꝯſcie. q ¶ Et nō in altero. i. in falſa laude alteri⁹ cui nō ē credendum. r ¶ Vnuſq̄ſq; em̄ o. ſu. por. i. penā debita; ꝑ pctis ꝓprijs: ꝓpt̄ qd̄ ſubdit. s ¶ Cōicet āt is q̄ cathe. v̄bo. i. inſtruit v̄bo doctoris. t ¶ Et q̄ ſe cathe. in om. bonis. qr nō d; ei cōicare in malis Math. xxiij. Que dicūt facite opa aūt illoꝝ nolite facē. v ¶ Nolite errare. credēdo ꝙ poſſitis ꝯformari eis in malis licite. ſic̄ dicūt aliq̄. q̄re nō faciā h̄ cū q̄ ſacerdos meus facit. x ¶ De⁹ nō nō irridet. i. talibus nō decipit. y ¶ Que em̄ ſemina. hō ⁊c̄. i. mercedem recipiet ſm opa ſua. z ¶ Qm̄ qui ſe. in carne ſua ſequendo imꝑet⁹ carnis. z ¶ De carne ⁊ metet corruptōnem. ſ. culpe ⁊ gehēne. a ¶ Qui aūt ſemiat in ſpū, ſequendo inſtinctū illius. b ¶ De ſpū me. vi. eternā. i. v̄tute ſpūſſancti cū mouētis ꝯſeq̄tur vitā btām. ꝓpter qd̄ ſubdit. c ¶ Bonū facientes non deficiam⁹: ceſſando ab inchoato bono. d ¶ Tp̄e em̄ ſuo mete. nō defici. qr merces illa eſt eterna: ⁊ ſic ꝯcludit. e ¶ Ergo dūm tp̄s habem⁹. ſ. metēdi qd̄ eſt breue. f ¶ Operemur bonū ad om̄s. generaliter. g ¶ Maxime aūt ad dome. fidei. qr ſic ē charitas ordinata. h ¶ Videte. Hec eſt vltima ꝑs hui⁹ epl'e. q̄ eſt ꝓcedētiū ꝯfirmatio vt em̄ galathe certi eēnt ꝙ ꝑñs epl'a eēt pauli q̄ ſcripſit hāc vltimā ꝑtem manu ꝓpria: iō dic̄. h ¶ Videte. i. attendite. i ¶ Qualib⁹ lr̄is vo. ſcp̄ſi manu mea ꝓpria. q. d. ꝑ ꝯſiderat̄ onē lr̄aꝝ poteſtis h̄ ꝑpendere: qr coḡſcebāt manū ſuā. Et q̄niā intētio ei⁹ in hac epl'a erat reprobare obſeruatōez legaliū vt; ex ꝓcedētib⁹: iō reuertit ad iprobandū legaliū obſeruātiā. d. k ¶ Quicunq; em̄ vo. pla. iudeis l ¶ In carne. i. i legalib⁹ obſeruātijs. q̄ dicunt iuſticie carnis Heb. ix. m ¶ Hi cog. vos circūc̄. i. ad h̄ vos inducūt. n ¶ Tm̄. ſuꝑ. h̄ faciunt. o ¶ Vt cruc⁹ xp̄i ꝑſe. nō patiant. ſc; a iudeis ꝑſeq̄ntibus me ⁊ alios ꝑdicātes euacuatōnem circūciſionis ꝑ crucem xp̄i. falſi nanq; apl'i q̄rentes apud xp̄ianos q̄ſtū. ⁊ apd̄ iudeos q̄ete;. ꝑdicabant ſil' legalia cum euāgelio eē neceſſaria ad ſalutem. p ¶ Neq; em̄ q̄ circūcidunt. i. falſi apl'i. q ¶ Legē cuſtodiūt. qr in mult⁹ tranſgrediebant. r ¶ S; volūt vos circū, vt in car. vr̄a glorient. ſ. de vr̄a circūciſione carnali ſe iactādo qd̄ multos ꝓſelitos leg⁹ fecerint. quā gloriā tanq; malā excludit a ſe apl's. d. s ¶ Mihi aūt abſit glo. niſi ⁊c̄. i. in fide ⁊ ꝑdicatōne xp̄i crucifixi. t ¶ Per quē mihi mūs cru. eſt. i. ꝯcupia mūdi ē mihi mortua nullam virtutē hn̄s i me. v ¶ Et ego mūdo. qr nihil mundanū ꝯcupiſco. x ¶ In xp̄o em̄ ih̄u neq; cir. aliq̄d va. neq; ꝑputiū. qr neutrū aliq̄d facit ad ꝯſecutiōe; vite btē. q̄ dat ꝑ xp̄m. y ¶ S; no, crea. i. regeneratio ꝑ baptiſmū in q̄ dat gr̄a q̄ ē ꝑ creatōe; ⁊ de nouo ꝯſtituit hoiem in eſſe gratie. z ¶ Et quicūq; hāc regulā. i. certā doctrinam. a ¶ Secuti fuerint. fide ⁊ oꝑe. b ¶ Pax ſuꝑ illos. i. q̄es mentis. c ¶ Et miſcdia. i. remiſſio pctōꝝ. q̄ totaliter tollunt ꝑ baptiſmū. d ¶ Et ſuꝑ iſrl' dei. i. ſuꝑ obſeruātes legē intellectu ſpūali Ro. ij. Non em̄ q̄ in manifeſto iude⁹ ē. neq; q̄ i manifeſto in carne ē circūciſio: ſ; q̄ i abſcōdito iude⁹ ē. ⁊ circūciſio cordis in ſpū nō lr̄a. e ¶ Decetero nemo mihi moleſt⁹ ſit. i. o vos galathe nō detis mihi decetero cām moleſtie recipiēdo doctrinā pſeudo apl'oꝝ. f ¶ Ego em̄ ſtig. i. ſigna militie xp̄i. g ¶ In cor. meo por. ꝑ tribulatiōes q̄s ꝓ ipſo ſuſtinui. q. d. nō debēt mihi aliūde tribulatio inferri. ⁊ ſat⁹ ꝓbabil'r pōt dici ꝙ i ei⁹ corꝑe ſenſibilit apparebāt veſtigia plagaꝝ ⁊ v̄berū ꝓ xp̄o vt dictū ē ſ. ij. Coꝝ. xj. h ¶ Gr̄a dn̄i nr̄i. ⁊ nō ſeruit⁹ legal'. i ¶ Cū ſpi. ve. fra. q̄ q̄dē gr̄a eſt arra glie. ad quā nos ꝑducat ih̄s xp̄c Amen.

¶ In ca. vj. vbi dr̄ in poſtil. Opus āt ſuū ꝓbet vnuſquiſqꝫ HOc qđ dr̄. Opus aut ſuū probet ¶ Additio. vnuſquiſqꝫ. ſic exponit̄ in glo. Vnuſquiſqꝫ diligenter inſpiciat. nō pctm̄ alterius vt phariſeus q̄ dicebat. Non ſum ſicut ceteri hominū. q̄ nō re ȝ fallacit̄ iuſtꝰ erat ⁊c̄. ¶ In eo. ca. vbi in poſtil. dr̄. Quicūqꝫ em̄ volūt placere vobis. ¶ Additio.

AD vlteriorē intelligentiā huius dicti. Qui em̄ volūt placere vobis in carne: attendēdū eſt ꝙ ſicut in veteri lege inducebant̄ hoīes ad obſeruantiā precceptoꝝ diuinoꝝ ꝑ tꝑales ꝓmiſſiones ⁊ cōminatōes. vtpꝫ ex decurſu pentatheuchi. ⁊ Eſa. j. dr̄ ſummatim. Si audieritis me bona terre comedetis. ⁊ ſi nolueritis gladius deuorabit vos. ſic in no. teſtō ſpālit̄ i ꝑmitiua eccl'ia hoīes i dei amore radicati examiabāt̄ ⁊ ꝑficiebāt̄ ꝑ acerbas ⁊ crebras ꝑſecutōes q̄s imitādo crucē xp̄i ſuſtiebāt ex q̄ hoīes iducebant̄ ad ꝯtēnēda tꝑalia ꝓpt̄ amorē celeſtiū. Rō hꝰ ꝺrie ē. qꝛ ppl'us ille cōpat̄ puero ſb̄ ꝑedagogo exiſtenti. ad Gal'. iiij. imꝑfectoꝝ aūt eſt talia bona deſiderare. ſed ad legē nouā que perfectis data eſt ꝑtinebat vt illi q̄bus data ē ꝑſertim ipſius ꝑmi fundatores: cōtemptis tꝑalibꝰ ſpūalibꝰ adhererent. vñ Phil'. iij. Que quidē retro ſunt obliuiſcēs ad anteriora me extēdo. quicūqꝫ em̄ ꝑfecti ſumꝰ h̄ ſentiamꝰ. vnde in veteri lege licet multa ⁊ varia ꝑcipiebāt̄ nihil tm̄ aſperū ſeu duꝝ niſi circūciſio carnalis: q̄ quandā afflictōez carnalē importabat. ȝ in lege noua multa aſꝑa ⁊ q̄ſi ꝯ cōem hoīm affectū precipiebant̄ ſeu conſulebant̄. vt cū dr̄. Qui vult venire pꝰ me abnegat ſemetipm ⁊ tollat crucē ſuā ⁊c̄. ꝑ qđ intelligit̄ ꝙ ſequētes xp̄m hn̄t eū imitari in tollerātia paſſionū ⁊ tribulationū. qđ ē valde durū cōiter ſaltē viris imꝑfectis. qꝛ eſt ꝯ cōem inclinatōez humanā. Ex quibꝰ cōſideratis habet̄ ꝙ pſeudoapl'i qui iducebant ad circūciſionē carnalē q̄ in lege ꝑcipiebat̄ volebāt placere in carne tm̄ idē reuelare ſeu excuſare hoīes a ꝑſecutōe legis noue q̄ ꝓprie dr̄ ꝑſecutio crucis xp̄i. inq̄ntum eſt imitatiua ipiꝰ crucis. vt dictū eſt ⁊ h̄ e ſt qđ dicit. Quicūqꝫ em̄ volūt placere in carne. i. in carnali circūciſione. Hi coguut vos circūcidi tm̄. i. volunt vobis inferre iſtā moleſtiā tm̄. ſ. circūſionis carnalis. ⁊ h̄ ad finē ꝙ excuſent̄ a circūciſiōe ſpūali. ꝑ quā hō martyriū patit̄ intrinſecū ſeu extrinſecū. ⁊ h̄ eſt qđ dicitur. Vt crucis xp̄i ꝑſecutōem nō patiant̄. ſ. vt excuſent̄ ab imitatōne crucis xp̄i. q̄ maxie dura eſt in viris imperfect̄ ⁊ qꝛ de iſta circūciſiōe carnali gl'iabant̄ pſeudoapl'i q̄ſi magis ſcḋm legē ꝓ deo ſuſtinētes. iō de eis dic̄. Et volunt vos circūcidi vt in carne vr̄a glorient̄. iactando ſe de tanta tolerantia ꝓpter deū. ȝ qꝛ iſta tolerantia nihil eſt in compatione tolerantia imitatōis crucis xp̄i. iō ſb̄dit. Mihi aūt abſit gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ſ. imitatōis ipius patientie. Et nota ꝙ nō dixit. Mihi aūt abſit gl'ari niſi in poteſtate dn̄i noſtri ieſu chriſti. ſeu in ſapientia. vl' maieſtate eius ⁊ hmōi. ȝ in cruce. ad denotandā ꝑdictā comparatōem. ⁊ qꝛ in iſta imitatōne crucis xp̄i non circūcidit̄ aliqđ mēbꝝ corꝑaliter. ȝ cor a cūctis vicijs reſcinditur. iō ſubdit. Per quē mundus mihi crucifixus ē ⁊ ego mūdo. qđ intelligitur ſcḋm glo. ꝙ nec ego in mđo aliq̄d cupio nec ipe mundus aliquid ſuū in me cognoſcit. iux̄ illud domi. Venit em̄ princeps mūdi hniꝰ ⁊ in me nō hꝫ q̄cq̄ ⁊ eſt ſenſus. qꝛ ꝑ crucē xp̄i mūdi concupie nō hn̄t in me dn̄iūȝ nec mđs iā ſe mihi ingerit. Hec i glo. ex q̄ apl's manifeſte oñdit intentū. ſ. ꝙ abſit in gl'ari circumciſiōe carnali vl' hmōi ȝ in cruce dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. in q̄ oīa vicia reſcindunt̄. deinde cū dic̄. ſ. Decetero nemo mihi moleſtꝰ ſit ⁊c̄. confirmat ꝑdicta ꝑ exēplū in ſe ipo. ſic em̄ erat cōfirmatꝰ in amore xp̄i ꝙ maxie deſiderabat imitari q̄ntuȝ poterat ipius ꝑſecutōnes. iō dicit. Decetero nēo mihi moleſtus ſit. i. erit. nā ſcḋm ſctm̄ Tho. ꝑma ſcḋe. q. lxx. ar. ſupradicto i corꝑe q̄onis allegato. in ꝑcedēti additōe. Qui ꝑfecte cor hꝫ in vno poſitū a nullo alio moleſtari ꝑt. cū alia q̄ſi nihil reputet. Ego em̄ ſtigmata. i. ſigna militie xp̄i ⁊ veſtigia ipiꝰ paſſiōis. In corpore meo porto. ꝑ aſſiduas perſecutōes. Cetera exponantur prout in poſtilla ⁊c̄.

¶ Poſtila ſuꝑ epl'am ad Galathas finit.

¶ Incipit poſtilla ſuper epl'am ad Epheſios. ¶ Cap. j.

¶ Incipit argumentum in epl'am ad Epheſios.

EPheſij ſunt aſiani Hi accepto verbo veritatis: perſtiterunt in fide. Hos collaudat apl's ſcribēs eis a roma de carcere per tythicum dyaconem.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit epiſtola Pauli ad Epheſios. ¶ Ca. j.

a PAulꝰ apoſtolꝰ
b xp̄i ieſu per vo-
luntatē dei: oi-
d bus ſanct̄ qui
ſunt epheſi ⁊ fi
e delibus in xp̄o ieſu Gratia
f g vobis ⁊ pax a dō patre no
h ſtro et dn̄o ieſu xp̄o. Bn̄di
i ctus deus ⁊ pr̄ dn̄i nr̄i ieſu
k xp̄i q̄ bn̄dixit nos in oī bn̄-
l dictōe ſpiritali in celeſtibꝰ
m n in xp̄o ſicut elegit nos i ipo
o p an̄ mūdi ꝯſtitutōez: vt eſſe
q r mus ſancti ⁊ imaculati i cō
s t ſpectu eiꝰ i charitate. Qui
v ꝑdeſtinauit nos i adoptio-

a PAulus apl's ieſu. Hic incipit epl'a Pauli ad Epheſios. que diuidit̄ in tres partes. ſ. in ſalutatōem. ⁊ narratōez: ibi. Bn̄dictꝰ đs ⁊ confirmatōem ibi. Vt aūt ⁊ vos ſciatis. ꝓpe finē epl'e. In ſalutatiōe vō ꝑͦ ponit̄ ꝑſona ſalutās ex nomine. cū dr̄. Paulꝰ ⁊ q̄ntum ad officiuȝ: ibi apl'us ieſu xp̄i. ⁊ q̄ntum ad auc̄tez officij. cū dr̄. b ¶ Per voluntatē dei. q̄ vocauit eū ad apl'atuȝ vt pꝫ Act. xiij. ſcḋo ponuntur perſone ſalutate cum dicit̄. d ¶ Sanctis oībus qui ſunt epheſi. ipi em̄ accepto vbo veritatis ꝑſtiterūt in fide. vt dicit Hiero. i ꝓlogo. iō noīat eos ſanctos. i. firmos in bono. ſctm̄ em̄ in vna ſiḡficatiōe idē eſt qđ firmuȝ. tercio ponunt̄ optata bona. cū dr̄. e ¶ Gr̄a vobis in pn̄ti. f ¶ Et pax. in futuro btitudo em̄ q̄etat totaliter appetitum. g ¶ A deo pr̄e nr̄o. ſ. a tota trinitate a q̄ datur. h ¶ Et dn̄o ieſu xp̄o. ꝑ cuiꝰ meritū nobis donatur i ¶ Bn̄dictus. Hic ꝯñr ponit̄ narratio. in qua ꝑͦ ad gratiarū actionē ephe. inducit. ſcḋo ꝓ eis oratōez ad deū effundit. ca. iij. ṫcio i moribus eos inſtruit. c. iiij. prima in duas. qꝛ primo inducit eos ad gr̄arūactionē abſolute. ſcḋo ꝯpatiue. ſe. ca. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ efficatior modus inducendi alios ad aliq̄d agendū ē ꝑ exemplū. qđ magis mouet in moralibꝰ q̄ verbū. iō apl's vt magis mouet eph. ad gr̄arūactōnez. ſil' gratias agit de bn̄ficijs diuīs. ⁊ ꝑͦ recollēdo bn̄ficia cōia. d. Bn̄dictus đs ⁊ pr̄ dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ⁊ ſic exꝑmunt̄ due ꝑſone. et tercia exꝑmit̄ cū dr̄. k ¶ Qui bn̄dixit nos. h̄ accipitur bn̄dictio ꝓ liberali dono. ſic̄. j. Reg. xxv. Accipe benedictōez quā attulit tibi faml'a tua. ſctūs aūt ſpūs eſt donū patris ⁊ filij ⁊ in q̄ oīa dona donant̄. iō ſb̄dit̄. l ¶ In omī bn̄dictōe ſpiritali in celeſtibꝰ. i. q̄ finalit̄ hēbit̄ in celeſtibꝰ. m ¶ In xp̄o. i. ꝑ xp̄m. ꝑ quē ꝓueniūt nob̄ dona diuina tā q̄ ꝑ mediatorē dei ⁊ hoīm. n ¶ Sicut elegit nos. ad ꝑticipatōez ſue btitudis. o ¶ In ipo. i. in filio. electio em̄ ꝑſuponit noticiā electi. illa vō q̄ ꝑtinent ad noticiā in diuinis attribuunt̄ filio. q̄ eſt ſapia pr̄is. p ¶ An̄ mūdi cōſtitutionem. nā hec electio eſt ab eterno. effectus tm̄ eiꝰ eſt in tēpe q̄ eſt ſanctificatio rationalis creature. ideo ſubdit̄. q ¶ Vt eſſemꝰ ſancti. per gr̄am in mente. r ¶ Et immaculati. ꝑ puritatē in conuerſatōe. s ¶ In cōſpectu eiꝰ. ⁊ nō ſolū in conſpectu hoīm. ſicut ſunt hypocrite. t ¶ In charitate. ſine qua non ꝓſunt alia dei dona. vt dictum eſt. ſ. j. Cor. xiij. Si linguis hominū loquar ⁊ angelorum ⁊c̄. v ¶ Qui predeſtinauit nos in adoptionem filioꝝ predeſtinatio em̄ eſt preparatio gr̄e in pn̄ti, et glorie in futuro. per